Revitalizace Města Josefova

Autor: Lukáš Hudák
Vedoucí práce: Prof. Ing. arch. Akad. arch. Václav Girsa
Ústav: 15114 Ústav památkové péče
Škola: Fakulta architektury při ČVUT v Praze
Datum: Letní semestr akad. rok 2010 / 2011

Konzultant: Prof. PhDr. Pavel Vlček
Ing. Radmila Fingerová
Ing.arch. Hana Špalková
Doc. Ing.arch. Irena Šestáková
Ing.arch. Pavel Lupač
Ing.arch. Ondřej Dvořák
Ing.arch. Tomáš Efler

Obsah:

1 Zadání diplomního projektu
2 Prohlášení studenta
3 Historie
5 Stavebně historický průzkum
7 Analýzy
9 Koncept území
13 Řešení vojenských objektu města
15 Detailní řešení vybraného vojenského objektu města
17 Řešení parteru, parků a vojenských prostor opevnění
18 Detailní řešení vojenského areálu
19 Vizualizace

Poděkování patří všem, kteří se určitou měrou podíleli, podílejí a budou podílet na záchrnaně pevnosti Ples, čili města Josefova. Velkým přínosem se pro mne stal magisterský stupeň a hlavně předměty (ATSS, ATR, ATVZ, DA6, HS1, HS2, HS3, TKZ a hlavně diplom) zaměřené k této problematice, jenž vedli osoby, kterým snad tímto diplomním projektem minimálně patřičně poděkuji za jejich pomoc.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: **Lukáš Hudák**
AR 2010/2011, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) **REVITALIZACE PEVNOSTI JOSEFOV**

(AJ) **REVITALIZATION FORTRESS JOSEFOV**

JAZYK PRÁCE: **ČESKÝ**

Vedoucí práce: **Oponent práce:**	**Prof. Ing.arch. Akad.arch. Václav Girsa** **Ústav: 15114 Ústav památkové péče**
Klíčová slova (česká):	Pevnost, bastion, baroko, revitalizace
Anotace (česká):	Diplomní projekt řeší dlouholetou otázku revitalizace města Josefov, dříve významné habsburské bastionou pevnosti. Práce je rozdělena do jednotlivých etap od samotné historie a stavebně historického průzkumu, přes územní analýzy, územní studii k jednotlivým vybraným vojenským objektům města a veřejného prostoru vně i mimo město, až po vybrané detaily.
Anotace (anglická):	The project addresses the issue of long-term revitalization of Josefov, the formerHabsburg major bastion of strength. The work is divided into various stages ofbuilding its own history and historical research through regional analysis, regionals tudies of individual objects of selected military and public space inside and outside the city, to the chosen details.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“
(Celý text metodického pokynu je na www FA studium/ke stažení)

V Praze dne 20. května 2011 podpis autora-diplomanta

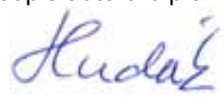

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
Fakulta architektury
Ústav památkové péče a renovací
Thákurova 7, 166 34 Praha 6

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉHO ÚKOLU 2010/2011:

Diplomant: Lukáš Hudák
Diplomový úkol (téma): Revitalizace pevnosti Josefov

Stručný popis úkolu (zadání):
Rehabilitace Horní pevnosti Josefova, zahrnující jak pevnost samotnou, tak její intravilán (vnější obvod pevnosti vymezený hranicemi MPR z roku 2005). V rámci obnovy bude využito materiálů o historickém vývoji a dle poznatků stavebně-historického průzkumu, zpracovaného v rámci předchozí badatelské činnosti diplomanta i v rámci jeho předdiplomního semináře. Návrh bude obsahovat celkové úpravy prostředí, silně degradovaného utilitárními zásahy s inspirací doloženého historického stavu, přičemž budou zohledněny památkové hodnoty areálu. Návrh se soustředí též na rehabilitaci městské struktury pevnosti s funkčním a architektonickým zhodnocením historického stavebného fondu.

Rozsah práce:
Analýza stávajícího prostředí, rešerše SHP, následně plány s širšími vztahy, vystihující urbanistické souvislosti (1:1000), hlavní plán navrhovaných úprav celého komplexu v měř. 1: 500, půdorysy, řezy, řezopohledy vybraných objektů, kterých se bude řešení týkat (hlavní velitelství, hlavní strážnice, nemocnice, kasárna, zbrojnice, starý a nový důstojnický pavilon, inženýrský a aprovizační úřad) v měř. 1:200 se zřetelným vyznačením rozsahu úprav. Vybrané architektonické (konstrukční) detaily budou zpracovány ve větším měřítku (1:10). Práce bude obsahovat přehledné vizualizace, model objektu (cca 1:500) a průvodní zprávu ve standardním členěním a rozsahu (zadání, SHP, urbanismus, provozní řešení, stavební program, kapacity, objemy, architektonické řešení, specifikace vegetačních úprav, konstrukční řešení, technická infrastruktura). Současně s diplomovou prací bude odevzdán diplomní projekt v portfoliu A3, zpracovaném v předepsaném rozsahu a úpravě (ve dvojím vyhotovení), projekt na CD nosiči a vyplněné prohlášení o samostatném zpracování diplomové práce na předepsaném formuláři.

Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsa
Konzultant diplomové práce: Ing. arch. Tomáš Efler
Konzultant oboru SHP: prof. PhDr. Pavel Vlček, 513

Zadání diplomové práce: 11. 2. 2011
Diplomová práce započne: 14. 2. 2011

Odevzdání diplomové práce: 20. 5. 2011 do 10.00 hod.!!!

V Praze dne 17. 2. 2011

Prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsa
vedoucí ústavu 15114

Děkan FA ČVUT: 8. 3. 2011

Historie pevnosti Ples / Josefova

Po nástupu Marie Terezie na trůn byla ohrožena habsburská monarchie dědičnými nároky na území vygradované ve válečné tažení. Díky těmto událostem se započalo s otázkou obrany. Po roce 1690 se započalo se stavbou pevností ve vybraných městech (např. Brno, Olomouc, Praha, Hradec Králové, atd.). U královéhradecké pevnosti se jako její velká nevýhoda jevila poloha hluboko ve vnitrozemí, což nepříteli poskytovalo dostatečný manévrovací prostor. Padlo tedy rozhodnutí o výstavbě nové pevnosti, která by se nacházela blíže k hranicím. Vybrána byla vesnice Ples nad soutokem řek Labe a Metuje. Již 3. října 1780 byl na místě budoucí Jaroměřské brány položen základní kámen Josefem II.

Stavba pevnosti se realizovala dle projektu francouzského inženýra Claude Benoid Duhamel de Querlonde, generála ve francouzských službách. Od roku 1784 převzal stavbu plukovník Franz von Lauer. Při projektování pevnosti se uplatnily myšlenky francouzské meziérské školy s použitím třetího Vaubanova systému.

Výstavba pevnosti nebyla v podstatě nikdy stoprocentně dokončena. V roce 1787 byla slavnostně předána zemskému veliteli v Čechách za přítomnosti Josefa II., který zde dokonce ve starém důstojnickém pavilonu přespal. Náklady na stavbu čítaly cca 10,5 miliónů zlatých konvenční měny. Cihelny ročně musely vyprodukovat okolo 40 miliónů cihel, což se za dobu výstavby vyšplhalo až k celkové sumě okolo 360 mil. cihel (1780 - 1789). Pracovalo zde okolo 20 tisíc dělníků. Po dokončení stavby se v pevnosti usídlila posádka čítající až 12 tisíc mužů.

Josefovský pevnostní komplex se rozprostírá na území o ploše 266 ha. Pevnost byla rozdělena na tři části, a to horní (hlavní) pevnost, opevnění soutoku řek s předsunutou redutou Brdce a Korunní hradbu. Hlavní pevnost je tvořena osmi bastiony spojenými kurtinami. Ty tvoří vnitřní obranný okruh. Průchody (poterny) vedené středy kurtin byly na hlavních osách zaměněny za mohutné pevnostní brány. Horní pevnost měla tři brány (Jaroměřskou, Novoměstskou a Královéhradeckou) a Korunní hradba jednu (Korunní). V hradebním příkopu se nacházel střední obranný okruh tvořený prvky kleští (tenaille), ravelinů (demi lune), retranchementů, kaponier a detašovaných bastionů. Vnější obranný okruh se nacházel na vnější hradební zdi a byl tvořen krytou cestou s prostory shromaždišť. Krytá cesta byla z důvodu obrany před rikošetovou palbou rozdělena zemními valy (traverzami). Od kryté cesty směrem k nepříteli se již rozprostíralo koliště (glacis) se systémem podzemních chodeb.

Podzemní chodby v Josefově dosahovaly celkové délky okolo 45 km se 762 minovými větvemi. Z toho byla 1/3 ražených a 2/3 kopaných. Hradební příkop obepínala hlavní střelecká galerie, to byla i největší chodba v systému. Dále zde byl systém spojovacích chodeb, naslouchacích chodeb a minových hlubinných a podpovrchových chodeb. Podpovrchové miny byly raženy 3 metry pod povrchem, vytvořily 6 metrový kráter a hlubinné miny 6 metrů pod povrchem s kráterem 12 metrů.

V první třetině 18. století začíná osídlování Josefova civilním obyvatelstvem. Po bitvě u Hradce Králové v roce 1866 vlivem změny taktiky boje následovalo zrušení statutu pevnosti v roce 1888. Do Josefova se přemístil 9. armádní sbor, který zde působil v letech 1890 - 1908. Během tohoto období pevnost přestala být udržována a začalo se s bouráním bran a některých fortifikačních prvků.

V době první světové války zde byl zajatecký tábor, kterým prošlo na sto tisíc zajatců z východní fronty (Poláci, Srbové, Rusové ...).

Do roku 1938 byl v Josefově 48. pěší pluk čs. armády. Druhá světová válka znamenala pro Josefov obydlení města německými jednotkami SS. Nemocnice ve městě sloužila jako lazaret jednotek Wehrmacht. Do dnešních dnů jsou viditelné artefakty na objektech.

Do roku 1970, kdy byl Josefov vyhlášen městskou památkovou rezervací, došlo ke značné devastaci pevnosti. Řada prvků a celé části pevnosti byly rozebrány na stavební materiál. Na ničení se podepsal i pobyt sovětské vojenské posádky a řada neodborných stavebních zásahů. Dodnes je město velmi neutěšeným prostorem, které čeká na svou příležitost...

Stručný výtah z článků psaných pro OPPJ Ravelinu No. XVI; DA 6 - Pevnost Josefov, projekt a výstavba; HS 2 - Město pevnosti Josefov.

SHP Ravelin No. XIV s Reduitem

Objekt Ravelin No. XIV je samostatným fortifikačním prvkem středního obraného pásma umístěného v hlavním hradebním příkopu na jihovýchodní frontě a to přímo mezi Bastiony No. IX a X, kde chránil jejich spojnici zvanou kurtina s poternou. Svým trojúhelníkovým tvarem rozčleňoval obranou linii za pomoci sousedních Detašovaných Bastionů. Využívání Ravelinů mělo dlouhou tradici a zde se využilo nejmodernějších tendencí při návrhu.

Půdorys Ravelinu je rozdělen na tři části - špice a boky. Ty jsou od sebe odděleny Traverzy. Pro posílení obranyschopnosti této fronty je v hrdle přidán prvek zvaný Reduit. Pětiboká pevnůstka kopíruje tvar Ravelinu, ale je rozšířena o boky. Bojové úrovně banketu obou objektů jsou shodné, až na patřičné nuance využívání obléhacích taktik. Eskarpa Reduitu a kontreskarpa Ravelinu formují příkop oddělený od hlavního hradebního příkupu výškou hrdla Ravelinu, čímž umožňují přístup do objektu pouze přes hrdlo Reduitu. Půdorysná členitost doplněná i o výškovou se tak stává velmi problematickou otázkou pro nepřítele, který musí počítat i s ukrytým systémem podzemních chodeb a kasemat ve valu Ravelinu a Reduitu.

Oba prvky mají při kontreskarpových stěnách systém podzemích chodeb objektů, které jsou plánovány ve dvou patrech s patřičnými funkcemi podminování lícových stěn, nebo střeleckých galerií pro ochranu hradebních příkopů. Podzemní prostory jsou propojeny tak, že i po dobití části valu je možné bojovat pomocí minové taktiky. Zmiňované kasematy mají jiný význam a dělí se na dva druhy. Hrdlo Reduitu je pomocí obytných kasemat pro strážné spojeno i s podzemními chodbami a je možné bez nutnosti povrchového přesunu v době ostřelování objektu se volně pohybovat po celém objemu. Boky Reduitu tvoří dělostřelecké kasematy chránící svými kasematními kanony líce sousedních objektů v hlavním hradebním příkopu.

Konstrukčně se jedná o velmi jednoduché řešení zemního valu koncipovaného již od 16. století. Eskarpové (čelní) a kontreskarpové (týlové) jsou řešeny jako cihelné opěrně stěny s využitím příslušného sklonu a v Josefově domyšleného systému opěrných zemních pilířů. V příslušné hloubce se prokládáním kamenných tvz. skalek zesilovala odolnost. Bohatost a blízkost pískovcového lomu umožnila nároží a bosáže otvorů řešit právě kamenickými detaily.

Pouze dva Raveliny takovéto konstrukce se navrhly pro pevnosti Josefov, bohužel sousední Ravelin No. XV s Reduitem byl umístěn před Novoměstskou bránu, a tedy po otevření pevnosti dopravě se kompletně rozebral na stavební materiál. Velké štěstí bylo využití tohoto objektu do 90. let minulého století pro potřeby skladovacích prostor armády a zničila se spíše nároží Reduitu, propojovací chodby v hrdle Ravelinu a kontreskarpy příkopu Reduitu na hrdle Ravelinu. Dnes se o objekt stará občanská organizace Ochránci Památek Pevnosti Josefov Ravelin No. XIV, která bohužel jako jediná zachraňuje skoro dvacet let technickou památku takového charakteru a renovuje právě tento objekt do původní podoby z let 1785 - 1786.

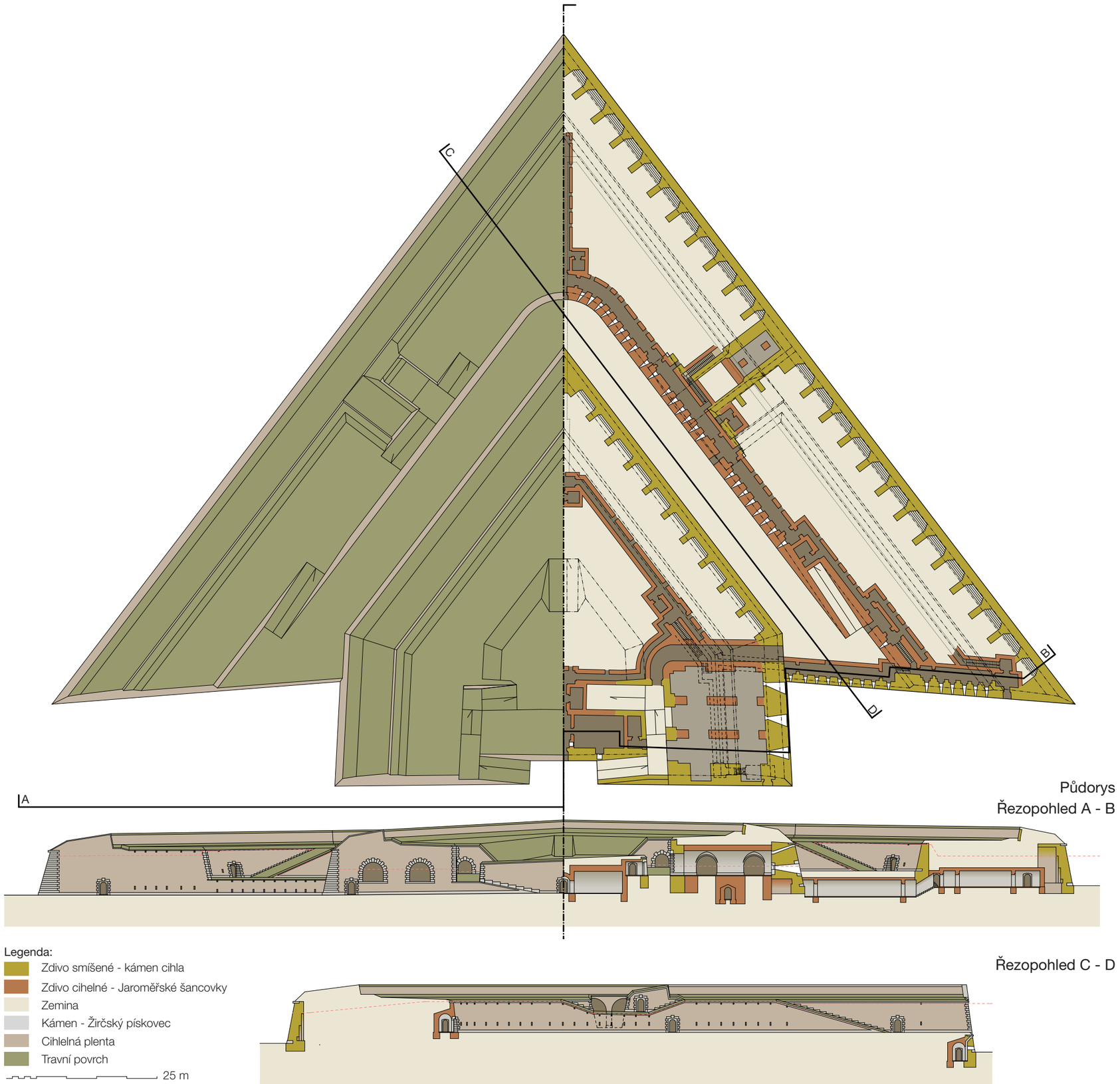

Půdorys

Řezopohled A - B

Řezopohled C - D

Legenda:

- Zdivo smíšené - kámen cihla
- Zdivo cihelné - Jaroměřské šancovky
- Zemina
- Kámen - Žirčský pískovec
- Cihlelná plenta
- Travní povrch

25 m

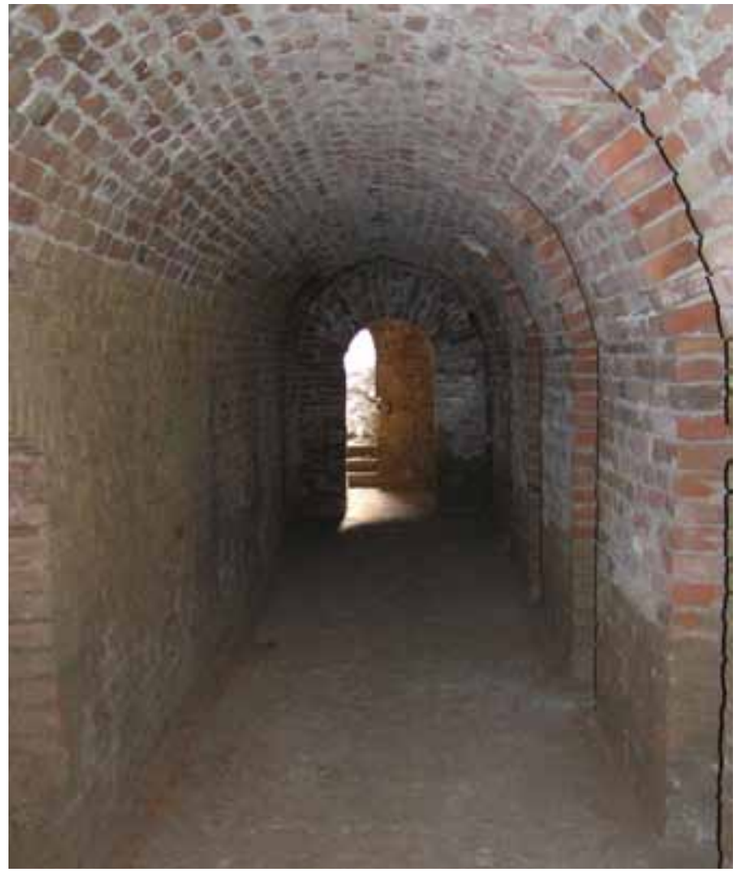

Stávající a návrhová dopravní situace

Stávající dopravní síť byla více méně navržena již v období výstavby pevnosti Josefov. Hlavní silniční tepny z Hradce Králové, Náchoda, Trutnova a Dvora Králové, Nového Města a Třebechovic pod Orebem se protínaly v pevnosti. Začátkem minulého století po zrušení statutu pevnostního města se centrem stalo spíše město Jaroměř a vytvořila se přímá lokace na Špici, která vytváří potenciální střed trojúhelníku tvořeného: centrem Josefov, centrem Jaroměř a vlakového nádraží Jaroměř. Rozvojem železnice a přímo severořížké sítě s protažením kolejové dopravy severněji až do Liberce a severovýchodněji do Trutnova. Většina obslužných komunikací byla v Josefově vybudována po stavbě pevnosti a v Jaroměři až ve 30. letech minulého století. Dodnes se dodržují při rozvoji území. Bohužel dnešní vytíženost komunikací je nad přiměřeným limitem, a to hlavně díky nákladní dopravě směrující na Trutnov a Náchod s následným cílem v Polsku. Rozvojem automobilové dopravy se i osobní přeprava stala nadlimitním faktorem na těchto komunikacích, které se bohužel posledních 50 let nerozšiřovaly. Dnes se do celého obrazu dopravní sítě dostávají turistické mezinárodní a nadregionální cesty, kde přímo přes Jaroměř a Josefov procházejí například naučné stezky k bojům z roku 1866 a Příroda Kladské pomezí atd.

Během posledních deseti let se plánuje protažení dálnice Praha - Hradec Králové minimálně k Jaroměři, ale následné etapy by měly odlehčit dopravě až k Polsku přes Dvůr Králové a Trutnov. Směrem na Náchod by měla vzniknout série obchvatů včetně Jaroměře. Po vybudování dálnice se plánuje i s obchvatem Josefova, s napojením za městem na tepnu k Třebechovicím pod Orebem, Opočnem atd. Po této realizaci je možné odlehčit dopravě ve městech a následně vytvořit pouze průjezd Josefovem s patřičnými omezeními jako je městská pěší zóna. Železniční doprava je v návrhu zachována a nezměněna. Nově vznikající organizace je zakládajícím prvkem vodní dopravy Hradec Králové-Josefov, která byla koncipována již ve 30. letech 20. st. Minimální rozvoj zaznamenají i turistické stezky.

Stávající a návrhové funkční využití

Dnešní funkční využití je výsledkem vývoje posledního století. Nedávno město Josefov přestalo být posádkovým městem a to dé doby se nijak neměnil jeho charakter. Vzniklo několik návrhů na úpravu města včetně studie architektů Sedlákových, jejichž návrh byl inspirován městy Hradcem Králové a Prahou. Správa města byla přesunuta do Jaroměře a skoro po jednom století se mohla ekonomicky odpoutat od vojenského eráru. Vznikem Československé republiky se kolem oblasti hlavních tepen a vodních toků rozmohl průmysl různého zaměření. Bydlení se zaměřilo spíše k centru Jaroměře, u bývalých pevnostních cihelen, u nemocnice, u vlakového nádraží a okolo pevnosti s hlavním směrem k Rasoškám a jednou z nejuznávanějších výstaveb 30. let lokace Na Ptákách. V blízkosti průmyslových areálů kolem Korunní hradby vznikají dělnické kolonie a propojují města Jaroměř a Josefov. Několik průmyslových areálů vzniklo také v 80. letech za městem směrem k Hradci Králové.

Dotažení dálnice z Hradce Králové do Jaroměře umožní rozvoj ploch právě tímto směrem, což využívá i strategický plán města. Většina ploch u dálnice má sloužit rozvoji průmyslových areálů, logistických a obchodních center a administrativy. Následně se dotáhne i zastavění těžebních jam cihlářských pecí výstavbou rodinných domů. Rozvojem pracovních příležitostí nabyde i poptávka po bydlení, a právě tím je město Josefov, které poslouží jako satelitní město s dalšími funkcemi, historickým kontextem a obklopeno parky. Rozvoj se týká i sportovních a volnočasových aktivit podporující stávající areály v Jaroměři, jež se rozšiřují právě k Josefovu.

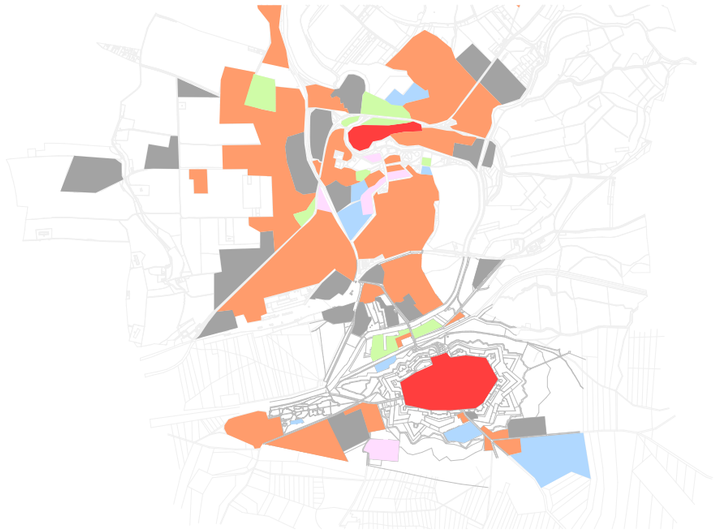

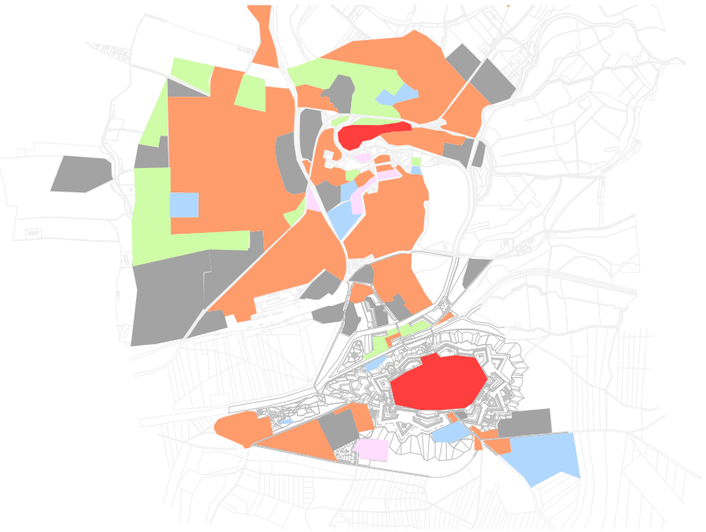

Stávající a návrhová sídelní hustota a centralizace

Jaroměř je sídlo známé již od 11. století s následným titulem věnného města, které se později stalo obchodním, a tedy také sídlem s velkou hustotou osídlení hlavně kolem opevnění a v centru města (dle údajů v rozmezí 5 - 7 tis. obyvatel s následným rozvojem). Počet obyvatel okolních hospodářských vesnic se pohyboval v rozmezí 100 - 1500 obyvatel. Vesnice Ples, na jejíž části se pevnost stavěla, měla 230 čísel popisných. Stavba přispěla k velkému růstu potřeb ubytování a služeb. Bohužel většina pracovníků po dostavbě odešla a zůstala jen vojenská posádka a několik málo obyvatel. Během příměří se počítalo s osazením pevnosti 2 - 3 tis. člennou a během války až s 12 tis. člennou posádkou. Jaroměř do počátku minulého století nezaznamenala žádný rozvoj a vše podřizovala armádě, přestože měla svou samosprávu. Zrušením statutu pevnosti, ale zachováním vojenského posádkového města umožnilo Jaroměři neomezený růst. Současně se rozvíjel průmysl a lokality pro bydlení, které částečně i propojily město Jaroměř a Josefov. Průmyslové areály podnítily také vývoj dělnických kolonií, které se budovaly v přiměřeném okruhu od továren. Jako reakce centralizace pracovních sil se zde začala budovat občanská vybavení a vznikla nová centra města. Zajímavostí je jedna velmi specifická obytná část tvz. lokalita Na Ptákách s výstavbou objektů výhradně ze 30. let 20. st. včetně nových objektů škol. Velká změna nastala kolem období 80. let minulého století, kdy výstavba paneláků zasáhla nejen Jaroměř, ale částečně také i Josefov. Druhá vlna výstavby směřovala k rozvoji průmyslu a vojenského zázemí s výstavbou několika nových areálů. Dnes se spíše řeší revitalizace daných objektů a areálů.

Návrh je zaměřen (i vlivem předchozích analýz) na posílení centra města Josefova a vytvoření tak plnohodnotné části města. Návrh počítá s růstem osídlení až o 5 tis. obyvatel, kde 4/5 budou ve městě a 1/5 v přilehlém okolí. Přímo v Josefově vznikne několik set pracovních míst a jinak se bude jednat o satelitní město pro nové jaroměřské průmyslové a administrativní oblasti.

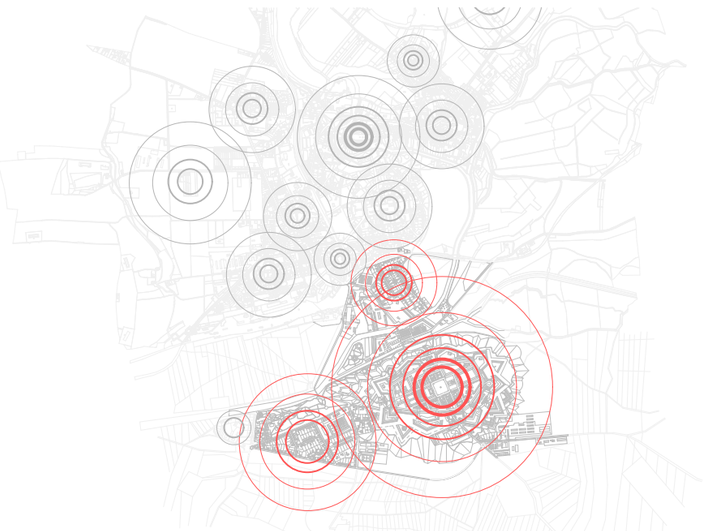

Stávající památková ochrana a její návrh rozšíření.

Městská památková rezervace Josefov byla jednou z prvních městských struktur technického rázu zapsaných do památkové ochrany. Většinou se územní vymezení zaměřilo na historickou podstatu pevnosti, tedy objekty postavené do konce 19. století a areál fortifikačních objektů včetně předpolí. Během počátku století se mnoho civilních objektů přestavovalo, nastavovaly se podlaží a případně se dostavovaly nezastavěné plochy. Během první republiky se projevil český funkcionalismus i na objektech civilních budov pevnosti a to hlavně na jejich fasádách - záložna, sokol, řeznictví, kino atd. Přímo ve městě bylo postaveno i několik málo objektů spíše malého objemu jako benzinová pumpa, hodiny aj. Zrušením statutu pevnosti se na mnoha částech začalo s devastací opevnění a následným vytvořením několika volných ploch s možností nové výstavby spíše civilního charakteru. Díky působení významných představitelů architektury 30. let minulého století se zrodila velmi kvalitní výstavba včetně urbanistické koncepce. Válečné období druhé světové války v rámci architektury nic nového nepřineslo a následná léta spíše také ne, až na několik úprav vojenských objektů dle potřeb dané armády. Modernější výstavba se spíše zaměřila na výstavbu v Jaroměři, na katastru Josefova se jednalo o dostavby volných parcel rodinnými domy a vilami.

Památková péče Josefova je velmi neutěšeným otazníkem a měla by se více řešit kvalifikovanějšími osobami, přesto se kromě samotného konceptu „jak“ zaměřuje tato analýza rovněž na systém „co ještě“. Konkurenční město a pevnost Terezín nemá díky svému vývoji autenticitu klasicistního a vojenské města, proto mnoho povolaných jezdí k posudkům právě do Josefova. Jedná se hlavně o zachovaní objektů a povrchů cest a uliček. Dle popsaného vývoje Josefova je velmi reálná myšlenka zakotvení do památkové péče dalších etap historie města. Jedná se o zapsání vývoje až do 70. let minulého století a to nejen ve městě, ale i v celém katastru

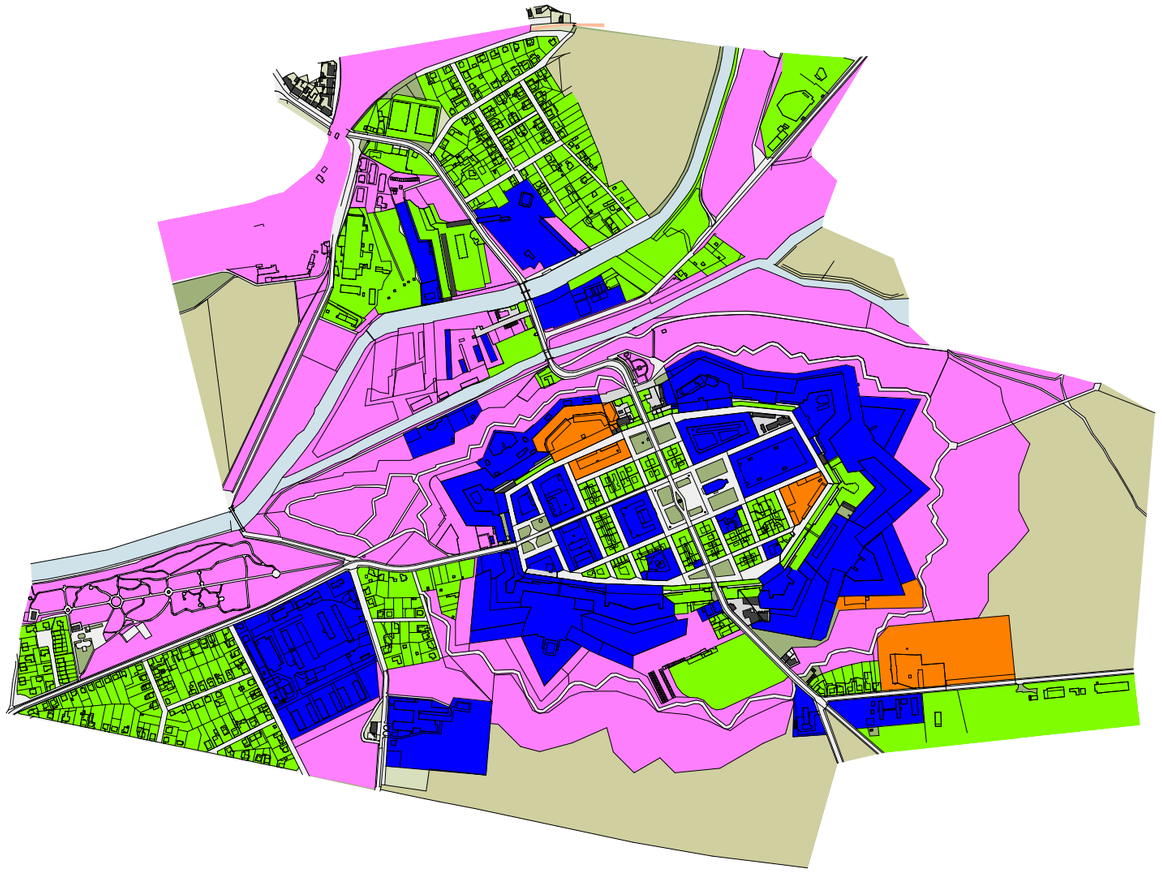

Stávající majetkové vztahy a jejich případná změna s návrhem.

Původně se jednalo o pozemky ve vlastnictví smiřického panství, které odkoupila Vídeňská komora pro potřebu výstavby pevnosti. Velikost tehdejšího katastru relativně odpovídá tomu dnešnímu až na pár změn, které přišly díky modernizování a vylepšení několika fortifikačních prvků začátkem 19. století. Josefský osídlovací patent vydaný již dva roky po zahájení stavby umožňoval dle regulačního plánu odprodat příslušnou parcelu a nechat tak civilistu se zabydlet přímo v pevnosti. Civilní obyvatelstvo započalo s odkupem až počátkem 19. století. Tyto objekty s příslušnými parcelami se dostaly do rukou soukromníků a zbytek byl ve správě vojenského eráru. Po zrušení statutu se dostalo několik ploch a objektů mimo pevnost do správy relativně nově zřízené městské samosprávy Josefova. Rozdělení fungovalo až do 90. let minulého století, kdy se začalo s převodem vojenských objektů městu Jaroměři, pod jejíž správu Josefov patří. Snižování posádky dospělo k většinovému převodu a dnes kromě tří objektů ve městě armádě nepatří nic. Město dostalo do správy prostory tvz. glacisu (koliště), které vytvářely náběh na pevnostní okruh a také ukrývaly podzemní komplex. Dnes se na tomto prvku nachází spíše parky, zemědělská půda a bývalé vojenské cvičiště. Problémem nynějšího města je zbavení se těchto prostor ve prospěch státu. Důvodem je špatný technický stav podzemích chodeb.

Poslední dobou se snaží město všeho zbavit, což není správná cesta, ale v rámci městské struktury je to velmi vítaná idea, kdy by se mohly zkombinovat soukromá vlastnictví s bytovými družstvy. Fortifikační prvky, parky a účelové plochy by měly zůstat pod správou města, která by díky dotacím, akcím a pronájmům mohla regulovat, směrovat a určovat jejich využití, opravy atd. Následně se počítá i s převedením posledních vojenských objektů ve městě městu.

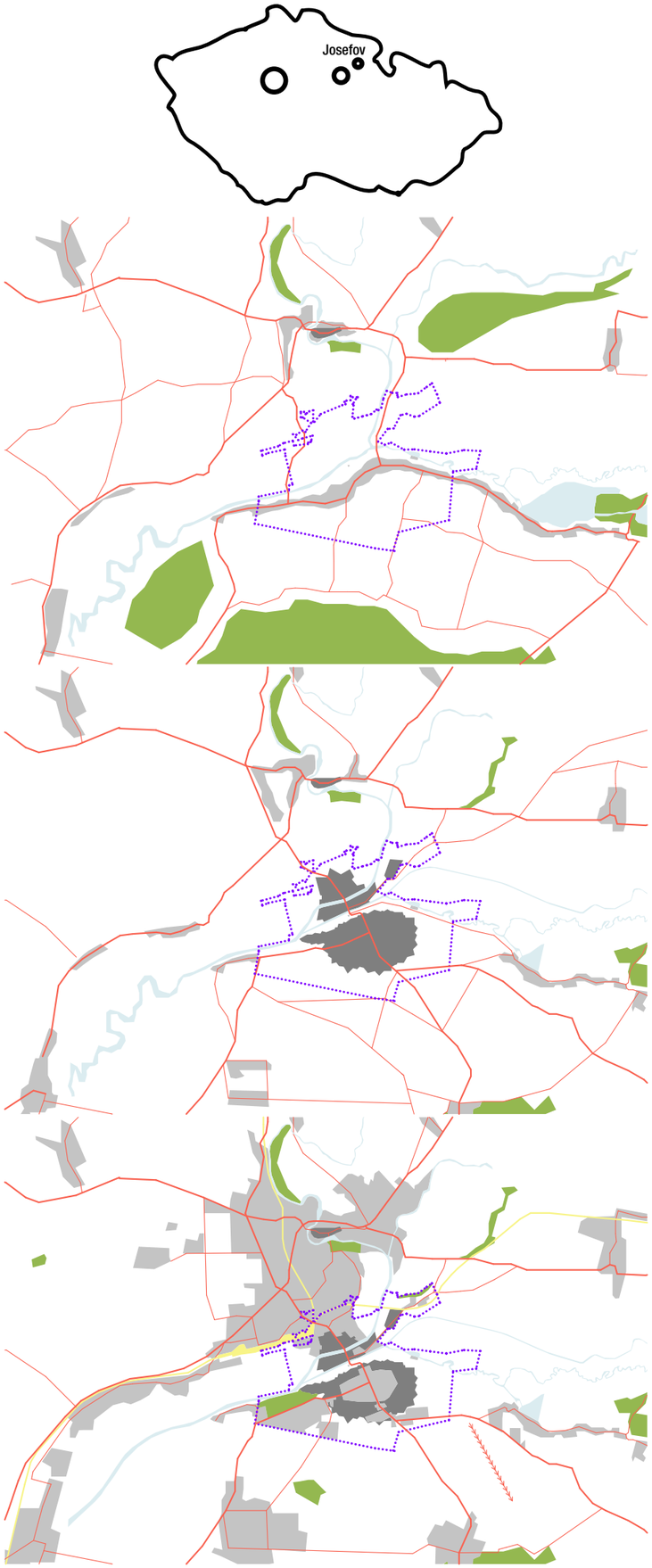

1 Hlavní / TGM náměstí

Z průjezdného náměstí se vytvořil velký kruhový objezd lemující samotný čtverec, z něhož se kompletně odstranila vegetace a mlatový povrch. Nově využívaným materiálem se stane pískovcová dlažba na komunikacích a pískovcové plotny na prostoru náměstí. Konceptem je vyfrézování původního plánu pevnosti Ples do ploten s umocněním vytyčovacího středu stavby, kde dnes stojí kašna prof. Malinského. Náměstí by se mělo stát urbánním doplňkem a odkazem na dřívější nástupový prostor před kostelem a hl. velitelstvím. Počítá se s ním i jako s centrem dění různých akcí - od pietních, historických až např. po hojně navštěvované farmářské trhy.

2 Silnice, chodníky, pěší zóna

Hlavní komunikace byla niveletou zachována i z důvodů technických dopravních požadavků norem, ale samotné město se vytvořilo jako pěší zóna, kde niveleta stoupla na úroveň chodníku se stalo velmi efektivním řešením vycházející z řešení využívané v pevnosti začátkem minulého století a doladěné na příslušné partie zatížení. Velkou výhodu nese v řešení bezbariérových přístupů a možnosti jednoduché integrace pro nevidomé spoluobčany. Město je pro pěší, imobilní a částečně osobní a lehkou nákladní dopravu přístupné z průjezdů tvz. potern v kurtinách mezi bastiony.

3 Park

Parku vedle posádkového kostela se ponechá stávající lipový porost a pouze se upraví prostory pro odpočinek.

4 Posádkový kostel Nanebevstoupení Páně

5 Park s fortifikačním památníkem

Parku vedle posádkového kostela se ponechá stávající lipový porost a pouze se upraví prostory pro odpočinek s dominantou fortifikačního památníku a nástupem do kostela a radnice.

6 Nová radnice

Neorenesanční budova nové radnice, které jsou ponechány její funkce - radnice pro část Josefov, pošta, sídlo městské policie, autoškoly, pobočka knihovny a muzeum expozice muzejnictví Jaroměřska.

7 Náměstí u Novoměstské brány

Náměstí se třemi lípami, které upomínají na hostinec U tří lip. Na cípu náměstí, kde byl Kozí plácek, je vytvořeno městské záchytné parkoviště pro neresidenty.

8 Hlavní strážnice

Architektonicky unikátní objekt s loubím adaptovaný na hotelový provoz.

9 Pivovar

Navrácení původní dříve významné funkce pivovaru je nereálné, koncept však počítá s využitím objektu jako chráněných dílen pro nedaleký ústav.

10 Hlavní velitelství

Ústřední objekt náměstí s dominantním portikem čtvercového půdorysu je využit z větší části jako bydlení s dotvořeným vnitřním parterem. Čelní křídlo jsou kanceláře.

11 Starý důstojnický pavilón

Jeden z prvních vojenských objektů městské struktury pevnosti, kde je tvz. dům stavitele pevnosti. Již dnes je objekt využíván k bydlení a tato funkce zůstává. Pouze se upravuje vnitřní parter včetně koncepce stání aut.

12 Aprovizační úřad

Objekt se systémem sýpek a pecí nedávno opuštěný armádou je velmi zachovalý. Společně s areálem Bastionu No. XII a přilehlých jednoduchých kasáren tvoří myšlenku Senior Parku, kde tento objekt využijí pro bydlení seniorů a ordinace.

13 Inženýrský úřad

Relativně zrcadlově shodný objekt jako je aprovizační úřad, ale dodnes je čelní křídlo využíváno k bydlení a rozšířeno o koncept muzea vojenského arsenálu v prostorách skladů.

14 Nový důstojnický pavilón

Objekt již dnes využíván k bydlení. Zde je nutné dořešit parter vnitřní struktury včetně umožnění parkování v přízemních prostorách objektu. Specifikem je důstojnický sál jediným dnes využívaným prostorem ke společenským a kulturním akcím s napojením pomocí krčku na přilehlou restauraci.

15 Zbrojnice

Rozšířením funkčního depozitu technických sbírek NTM do prostor Bastionu No. II právě se zbrojnicí vytvoří komplex technického muzea s expozicí, administrativou, dílnami atd. Samotná zbrojnice je expozicí s příslušným zázemím.

16 Náměstí u Jaroměřské brány

Náměstí je řešeno obdobně jako ostatní v rámci záchytného parkoviště města pro neresidenty, kde před zbrojnicí je koncipován prostor s trafostanicí ze 30. let zvanými hodiny a studnou. Druhá strana náměstí nese dominantu busty B. Němcové. Stromy jsou tvořeny pouze na lemu náměstí se zachováním průhledů k dominantním fasádám vojenských objektů. Na náměstí je i odkaz k blíže nespecifikované poloze základního kamene pevnosti položeného 3. října 1780 Josefem II.

17 Nemocnice

Jeden z největších vojenských objektů a stejně jako zbrojnice při shodné výšce hlavní římsy pouze dvoupatrová. Jedná se o rozšiřující objekt pro areál krajské památkové péče, kde přímo v nemocnici vznikne zázemí cihlářské huti pod Vaubanovou asociací sloužící k rekonstrukcím fortifikačních objektů v Evropě.

18 Jízdecká kasárna

Největší objekt s pevně danou dispozicí umožňují vytvořit kancelářské prostory a v případě potřeby využít pro citlivou nízkou zapuštěnou stavbu na dvoře objektu. Přes velkou variabilitu prostoru je velmi vhodná adaptace objektu na výzkumné centrum při Lékařské universitě Hradec Králové.

19 Vozatajská kasárna

Armáda využívá tělocvičnu z objektu bývalé vojenské jízdárny.

20 Bastion No. IX

Areál objektu bastionu je dodnes využíván jako zázemí s dílnou malé firmy a slouží jako modelový příklad využití těchto specifických prostor.

21 Areál Ravelinu No. XIV

Jeden ze dvou koncipovaných historických areálu, kde se využívá světového unikátu fortifikační linie s vystavěnými prvky vnitřní obrané linie Bastionů, střední obrané linie tenaille, kaponiér, Ravelinu s Reduitem a vnější linie kryté cesty rozšířených o ojedinělý prvek Plac d´Arme s Retranchementem a Reduitem, včetně velmi specifického podkopového systému. Areál je krom samotné fortifikační historie zaměřen i na dynamickou expozici dělostřelectva a jezdecké školy. Jedinou nevýhodou je zábor levého příkopu Ravelinu armádou pro dodnes velmi využívanou střelnici, ale zároveň logicky umístěnou pro možnost prezentace armádních složek při daném areálu a využíváním nedalekého areálu předním útvarem zbrojmistrů.

22 Bastion No. X

Areál objektu bastionu je využit jako zázemí s dílnou malé firmy.

23 Sokolský stadion

Sokolský stadion a fotbalový stadion je starou ideou, dnes se areál využívá jako Stáj Paradiso s ustájením koní, výběhem a prostorem pro pořádání parkurových závodů.

24 Školka

Dodnes využívaná budova školky se zahradou a dětskou ordinací.

25 Bastion No. XI

Areál objektu bastionu je využíván jako zázemí s dílnou malé firmy.

26 Kravářova promenáda

Promenáda revitalizována do podoby z počátku minulého století, kde nuancí je vyřešení areálů shromaždišť pouze travním porostem a vytvoření tak přirozených rozptylových louček, přírodních hledišť pro areál Ravelinu No. XVI s rampami do tohoto areálu. Výhodou promenád na místě bývalé kryté cesty je i velmi příjemnou přirozeně krytou cestou s nádhernými panoramatickými pohledy směrem k Novému Plesu a Rasošek.

27 Areál Ravelinu No. XVI

Areál, kde dopadla nejvíce ruka času a hlavně působení ruské armády. Tyto všechny přístavby, haly a úpravy se vyčistily a nakonec se nechalo ve stavu původních hranic pevnostních objektů, přestože jsou některé rozpadnuté. Hradební příkop se nechá zatravnit v celé ploše a pouze plochy tenaille a kaponier se vytvoří zarovnanou pískovcovou dlažbou. Ravelin No. XVI bude sloužit jako přírodní hlediště, technické zázemí areálu bude umístěno v kasematech objektu a prachárna v hrdle s dominantním prostorem je určena pro kavárnu a restauraci. Sousední objekt Detache Bastion No. VIII ve svých kasematách má koncipovanou bouder stěnu včetně zázemí. Protější Detache Bastion No. VII díky rozpadlým bokům je možné využít pouze na povrchu a velmi se tak hodí pro crazy cross golf.

Celkový areál by se měl využívat jako volná louka, artový prostor pro možné externí instalace různých uměleckých děl, představení muzikantských, divadelních a jiných představení, včetně koncentrace velkoplošných projekcí letního kina. Některé náplně jsou spíše malého rozsahu tak, aby nenahrazovaly účel Ravelinu No. XIII.

28 Bastion No. XII

Areál objektu Bastionu včetně jednoduchých kasáren na rozmezí město - fortifikace jsou doplňkem pro objekt Aprovizačního úřadu - Senior parku. Areál bastionu se svými kasematními prostory poslouží pro potřeby jednotlivých služeb, rehabilitací, lázní atd. Dříve se právě v těchto prostorech vařila pálenka a několik komínů v prostoru ještě dodnes zůstalo a jsou funkčně doplněny.

29 Plac d´ Arme No. XXIX

Velmi neutěšený stav shromaždiště umožnil při revitalizaci historického areálu Ravelinu No. XVII využít jej pro potřebu parkoviště návštěvníků nejen daného areálu, ale poslouží i jako záchytné parkoviště města z této strany.

30 Areál Ravelinu No. XVII a Cornichonu

Druhým historickým areálem odkazující na pevnost Ples je areál u Královéhradecké brány. Návrh počítá s uzavřením města opět pevnostní bránou, která dodnes má zachovalé podzemní prostory a nejkrajnější městské křídla a poukáže na nejzajímavější pevnostní bránu jak po architektonickém, tak po technickém a technologickém směru. Počátkem století bylo vše po úroveň mostovky zasypáno sutí z fortifikačních objektů, čímž se velmi účinně zakonzervovaly. Jejich odhalení a snížení příkopu na původní úroveň s nutnou opravou umožní návštěvníkovi shlédnout další strategickou část nejmodernějšího opevnění té doby v úseku pevnostní brány se systémem padacích mostů a ojedinělého podzemního i nadzemního systému Cornichonu. Hlavní přístup od parkoviště a příjezdové cesty i pro imobilní je ze špice Ravelinu No. XVII pomocí zemních ramp patřičného sklonu. Přístup pěších může být i z jakéhokoli obraného prvku díky jejich původnímu systému ramp a schodišť. Přístup do podzemí je v lunetě Plac d´Arme No. XXX, ale výstup je díky spojovací chodbě

až v kasematách Bastionu No. I. Navazujícím areálem je prostor u Renranchementu No. XVIII, tedy ukázka nejlehčího obraného pásma nad Korunní hradbou. Do této partie lze vstoupit průchodem poternou v kurtině, z prostoru hradebního příkopu u Ravelinu No. XVII, z úrovně kryté cesty přes Plac d´Arme, od příjezdu u bytového domu Hotelu Otta a z areálu Ravelinu No. XVI. Technické zázemí je přednostně v prostoru aprovizačních chodeb, kasematech bastionu a části přízemí dvojitých kasáren. Informační centrum a recepce jsou umístěny v kasematech Ravelinu a částečně ve strážnici brány. Kromě statické ukázky je zde využito i rozlehlého systému shromaždišť, které umožní dynamické historické vojenské ukázky.

31 Bastion No. II

Rozšiřující areál pro technické muzeum v objektu zbrojnice. Prostory bastionu a přilehlých dvojitých kasáren poslouží jako depozit, dílny, kanceláře a potřebné byty.

32 Mertova promenáda

Promenáda relativně zachována z počátku minulého století, která pouhým vyčištěním dostane patřičnou podobu a počítá se i s obnovením monumentu Merty. Vyčištěním náletu se získají panoramatické pohledy na město Jaroměř a okolí až po Krkonoše.

33 Kostelík sv. Jiljí a park

Pravoslavný kostelík na cípu Šobrova kopce a parkové úpravy v místech Plac d´Arme, přes něž šla cesta z Jaroměřské brány do Korunní hradby a následně Jaroměře. Dodnes je relativně zachován a jedinou úpravou by bylo vykácení náletu.

34 Vyhlídka B. Němcové

Vstupem na Klofáčovu promenádu je partie vyhlídky B. Němcové, která parkovou úpravou přechází plynule v park u kostela sv. Jiljí. Obnovená busta B. Němcové a zkulturněný prostor posezení na ploše nad svahem glacisu vytváří romantické zákoutí s panoramatickým pohledem ke Krkonoším, Náchodské brance a Orlickým horám. Zároveň se počítá s revitalizací schodiště k prostoru bývalého vojenského bělidla s dřevěným mostem přes řeku Metuji.

35 Bastion No. III

Prostor dvojitých kasáren u bastionu již dnes slouží krajské památkové péči a díky cihlářské huti Vaubanovi asociace je propojení právě s areálem památkové péče, kde vzniknou potřebné kanceláře, příslušné konferenční místnosti a prostory depozitů a pro archiválie.

36 Bastion No. IV

Celý areál slouží jako dílna a galerie sochaře V. Nováka přístupná veřejnosti. Přilehlé dvojité kasárny jsou pronajímány na byty při uměleckých symposiích, akcích atd.

37 Klofáčova promenáda

Nejdelší promenáda navazující na vyhlídku B. Němcové a pevnostní areál Ravelinu No. XIV. Specifikem této promenády je provozní a funkční křížení s kulturním areálem Ravelinu No. XIII a rozptylové louky u Podklasního mlýnu. Stejně jako u vyhlídky B. Němcové lemují procházku panoramatické pohledy na Krkonoše, Orlické hory a Labsko-Metujsko-Úpskou krajinu. Při dnu otevřených dveří na vojenském útvaru slouží i jako přírodní hlediště pro ukázky techniky na přilehlém cvičišti, které zde je od počátku pevnosti Ples.

38 Areál Ravelinu No. XIII

Již nějakou dobu fungující areál postupem času ještě rekultivovaný hlavně v hlavním hradebním příkopu sloužící pro konání velkých kulturních, převážně uměleckých akcí, které by se mohly rozrůst i na další aktivity jako letní a automobilové kino, soutěže mažoretek aj. Návrh počítá spíše s úpravou zázemí pro tento areál, které je dnes píše improvizací dané akce.

39 Vojenské cvičiště a útvar zbrojmistrů

Přesně nevymezený areál cvičiště pod definovaným areálem útvaru sloužil od prvopočátku k výcviku pevnostního vojska, hlavně dělostřelectva. Dříve mu sousedil areál minového cvičiště, dnes již zaniklý pod zemědělskou činností. Slouží k prezentaci vojenské mobilní techniky a po určité periodě i upomínkovým akcím z první a spíše druhé světové války. Uměle vytvořený terén umožňuje bohaté využití techniky a akcí. Se zrušením útvaru armáda víceméně nepočítá díky jedinečnosti zaměření.

40 Sportovní letiště

Jedno z prvních vojenských letišť na území monarchie, kde předvedl let také Ing. Kašpar. Dnes slouží sportovnímu leteckému klubu a je jedno v ČR, kterému jsou umožněny pořádat sportovní bezmotorové soutěže v plachtění. Velmi ceněnou hodnotou je vytvoření stanice Red Bulls Teamu.

41 Záchytné parkoviště

Před vjezdy do města je vytvořena série parkovišť, které svým naddimenzováním umožní bezproblémovou obsluhu neresidentů, a to díky zákazu parkování ve městě mimo vymezené parkoviště spíše na náměstích u bývalých pevnostních bran.

42 Jižní obchvat Josefova

Vytvořením pěší zóny z města a omezení průjezdu patřičnými omezeními je vyřešeno pomocí obchvatu jižního a severního, které vycházejí z dopravních analýz dle konceptu přivedení dálnice minimálně k Jaroměři. Obsluhuje výstavbu „pod“ Josefovem, kde je vedena na hranici katastru Josefova s Rasoškami a přenáší zatížení Praha, Hradec Králové, Trutnov a Třebechovice pod Orebem, Opočno, Dobruška.

43 Základní škola Josefov

Od počátku 70. let minulého století objekt základní dvoustupňové školy pro spádovou oblast Josefova s velkorysým konceptem zázemí a umístěním v klidné lokalitě pod glacisem.

44 Významná prvorepubliková výstavba

Urbanistický koncept tvořen již od zrušení pevnosti, ale stanoven až dle územního plánu z roku 1925. Za povšimnutí stojí několik solitérů funkcionalistické architektury. Nejzajímavější stojí u špice Ravelinu No. XVII, kde je vstup do historického areálu, a tak si konkurují / doplňují dva nejvýznamnější architektonické slohy Josefova.

45 Nová obytná výstavba

V duchu daného urbanistického plánu a struktury rodinných domů se zakomponováním bohužel neregulované výstavby tří solitérních RD se zrevitalizuje bývalý vojenský areál.

46 Sportovní areál

Navýšením hustoty obyvatel je potřeba vytvořit i kvalitní vybavenost. Zde adaptací nových sportovních prostředků do areálu důstojnické jezdecké školy. Velká jízdárna umožní velkoprostorovou krytou halu. Prostor mezi jízdárnou a objektem stájí / šupen je přímo vyměřen pro několik venkovních různorodých hracích ploch. Prostor zmíněných stájí a šupen je k integraci technického zázemí, dílčích interiérových sportovních zařízení a wellnes.

47 Důstojnické objekty

Dnes již započatá revitalizace důstojnických objektů s alternativní funkcí bydlení o několika málo bytových jednotkách.

48 Důstojnický park

Dodnes zachovaný park s neutěšeným vzhledem a systémem cestiček, pietních míst a zákoutí včetně domku vodárny a kuželny. Záměrem je pouze poupravení parku s odkazem na počátek století a pozvednutí historických etap - např. nově vyřešené kuželny, pietních míst (hrob Kátynky, busta T.G.M. atd).

49 Vodárna

Malé muzeum technologie zavedení vodovodu do pevnosti.

50 Park na soutoku

Dnes neutěšený nálet nad soutokem Labe a Metuje přeměněný na park.

51 Willsonův park

Navrácení parkové úpravy pod glacis s nově vytvořenými památníky upomínající na místo poprav během 19. století a na významnou motoristickou soutěž do vrchu.

53 Půlbastion

Prostor půlbastionu na opevnění meziříčí je využit na logistický park díky jeho kasematům a velké manipulační ploše. Dnes je již takto využíván.

54 Věznice

Již adaptovaná pevnostní věznice na bytový dům.

55 Zahradnická kolonie

Jedna ze tří zahradnických kolonií na katastru pevnosti vytvořených v minulosti.

56 Stanice lodní dopravy a záchytné parkoviště

Na volném prostoru před mostem vytvořená konečná stanice lodní dopravy Hradec Králové - Josefov, kde se využívá dochovaných ramp a prostorů opevnění. Záchytné parkoviště dotvořené k tomuto dopravnímu uzlu pro nerezidenty.

57 Půlbastion s prachárnou

Prostor již dříve využíván k zahradnictví s domem zahradníka v prachárně je díky aktuálnosti tématu opět obnoven.

58 Inundační kotlina Metuje pod glacisem

Prostor od paty glacisu až po pravý břeh starého ramene Metuje. Jedná se o část inundační kotliny Metuje, ale i většinu času jako rozptylová louka pro různé akce - stanové městečko při festivalech, sportovní hřiště pro hasičské soutěže, prostor klání středověkých hrátek atd.

59 Inundační kotlina Metuje

Inundační kotlina Metuje vytvořená při stavbě pevnosti jako jeden z prvků obrané techniky. Dnes je částečně ponechána volnému růstu a částečně regulována zemědělskou výrobou. Před několika lety se podařilo území hlavně kolem Staré Metuje od pevnosti k Šestajovicím ochránit jako přírodní rezervaci.

60 Podklasní mlýn

Horní mlýn staré vesnice Ples, který dostal výjimku z demoličního reversu. Dodnes je většina mlýna zachována, ale přistavěná část slouží jako vodní elektrárna. Tento mlýn je propojen s plánovanou sérií vodních elektrických mlýnů.

61 Továrna

Původně Čerychova továrna pod předsunutou lunetou a nádražím. Dnes se komplex rozrostl o potřebné užitkové objekty a nový provoz na opačné straně silnice. Provoz je nepřerušen Jedinou změnou je zrušení dělnické kolonie Peking.

62 Korunní hradba - levá část

Prostor sloužil k účelům skladišť a dnes je efektivně využíváno jako stavebniny.

63 Korunní hradba - pravá část

Prostor sloužil k účelům dělostřelectva a dnes je využíván jako zázemí autobusové dopravy s parkováním, dílnami a pumpou.

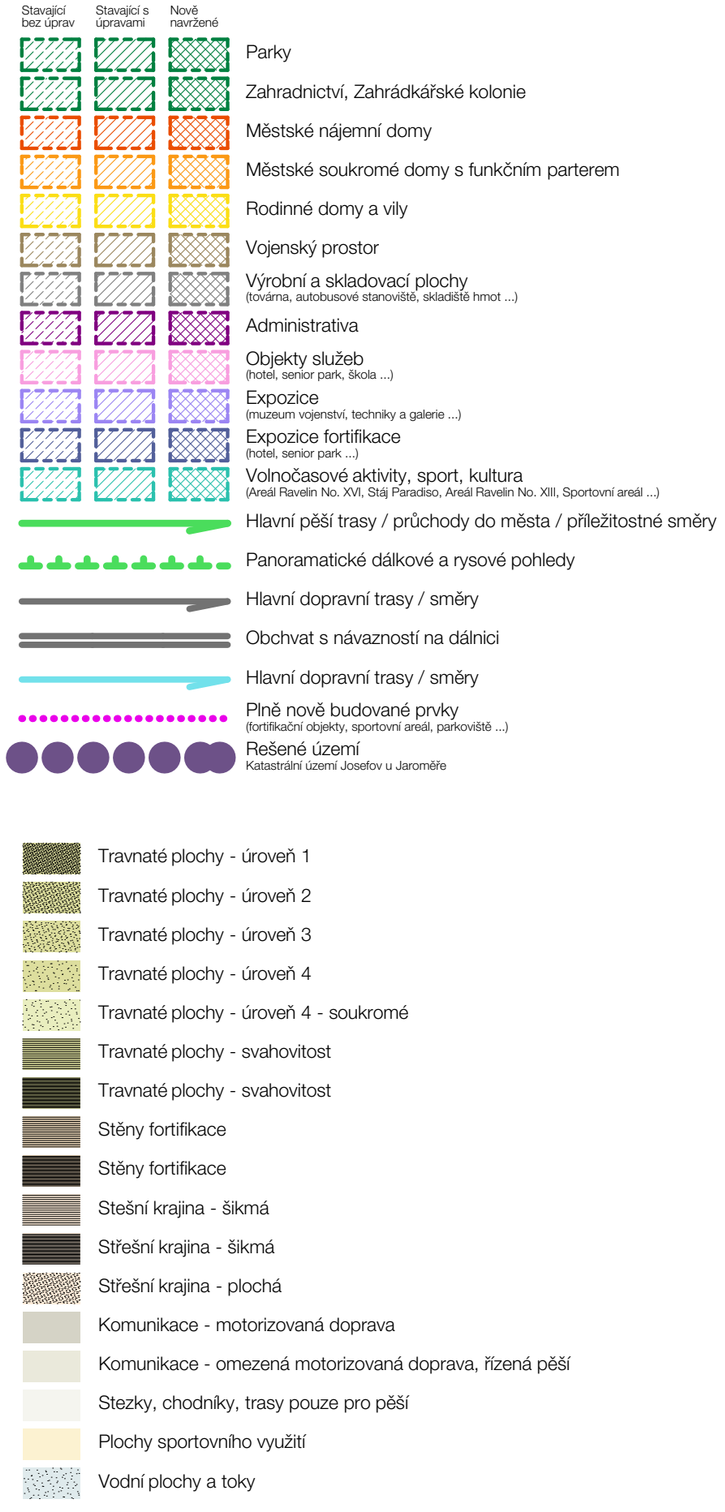

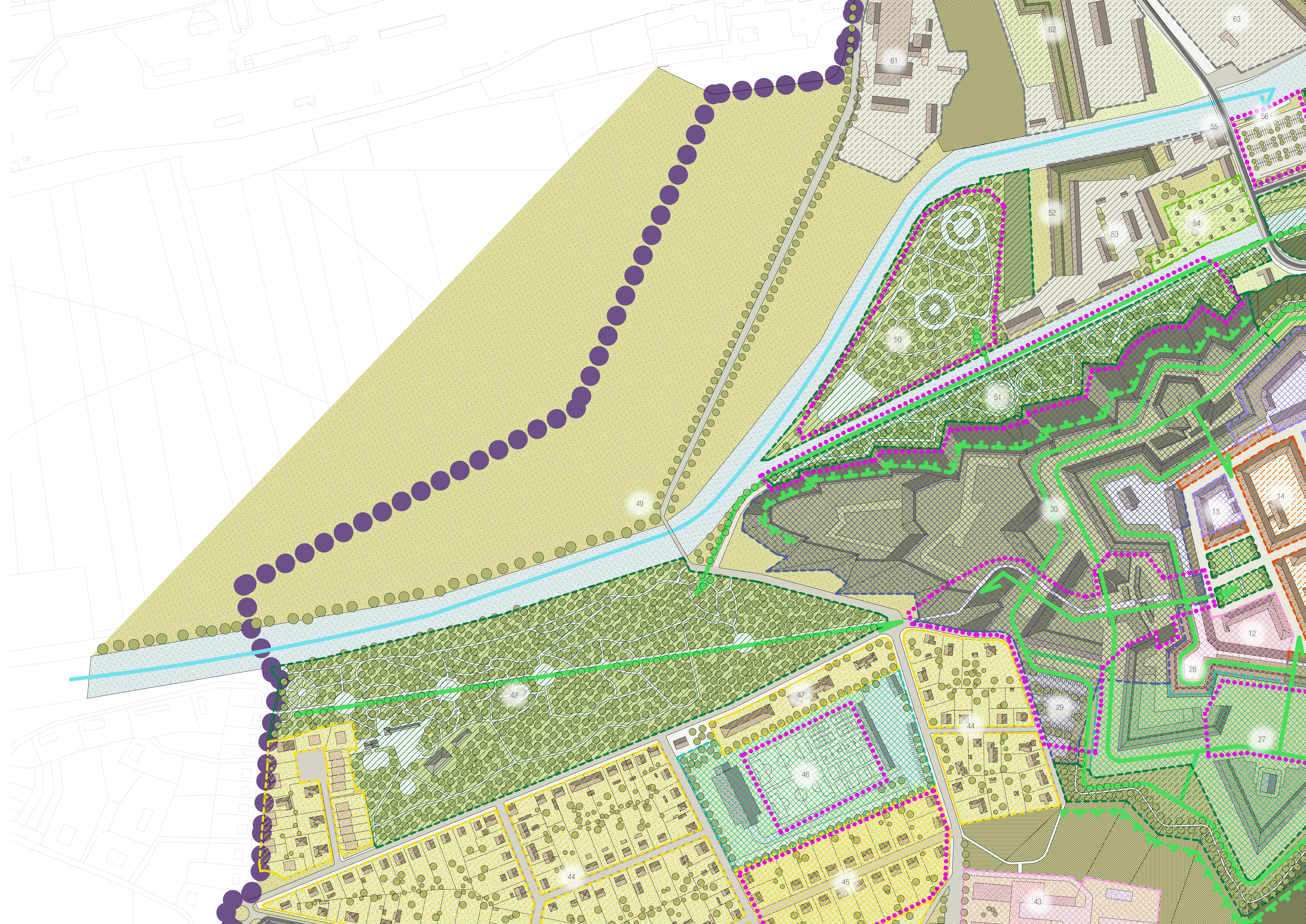
63
62
61
56
55
52
53
54
50
51
49
30
13
14
12
28
48
47
29
44
46
27
44
45
43

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
57
58
59
60
0
10
40

Inženýrský úřad - Muzeum vojenství a bydlení

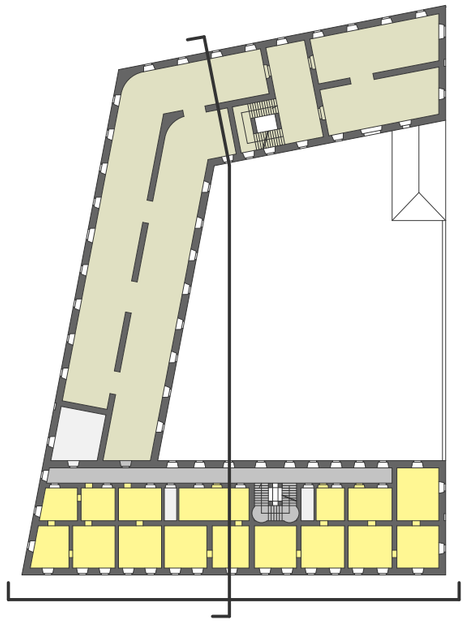

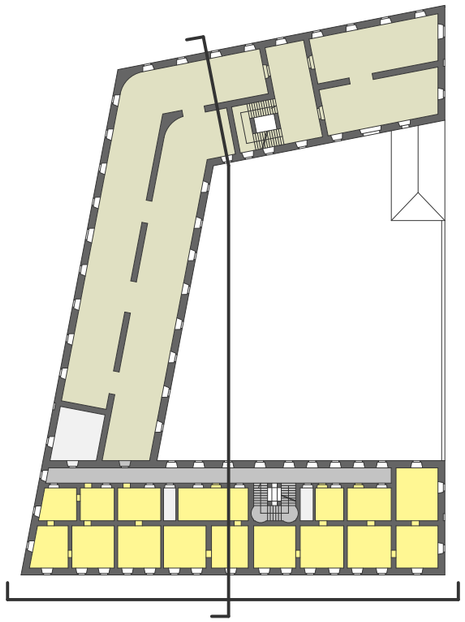

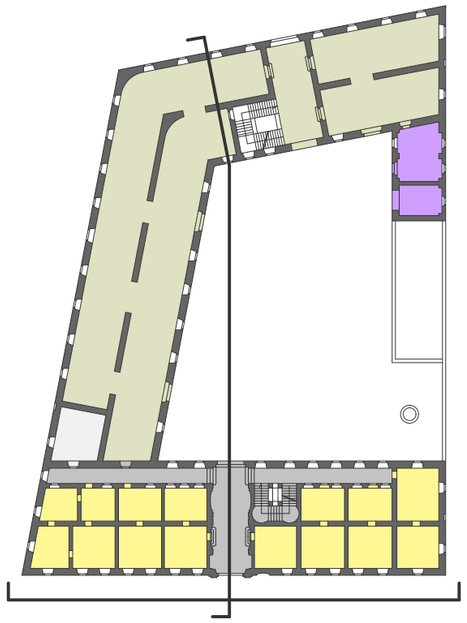

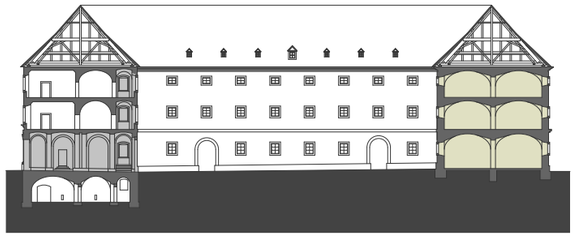

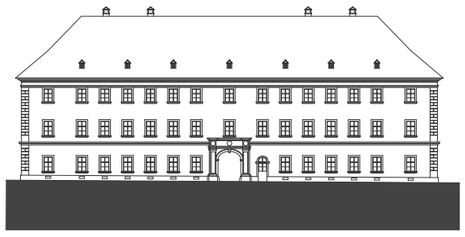

Zbrojnice - Technické muzeum

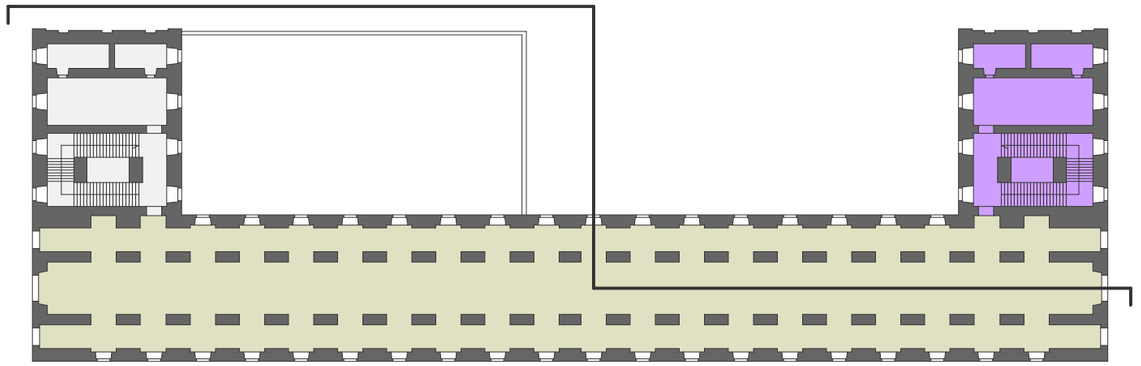

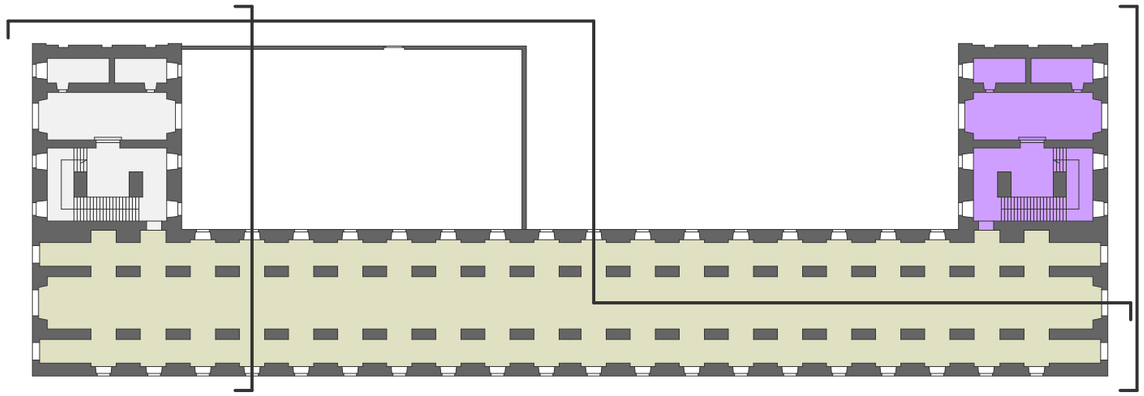

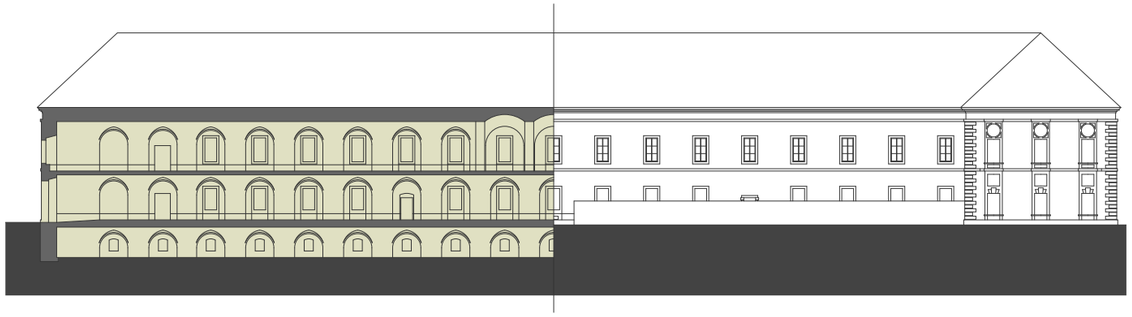

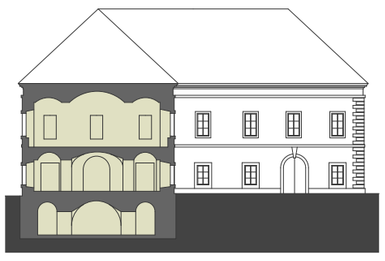

Hlavní velitelství - bydlení a administrativa

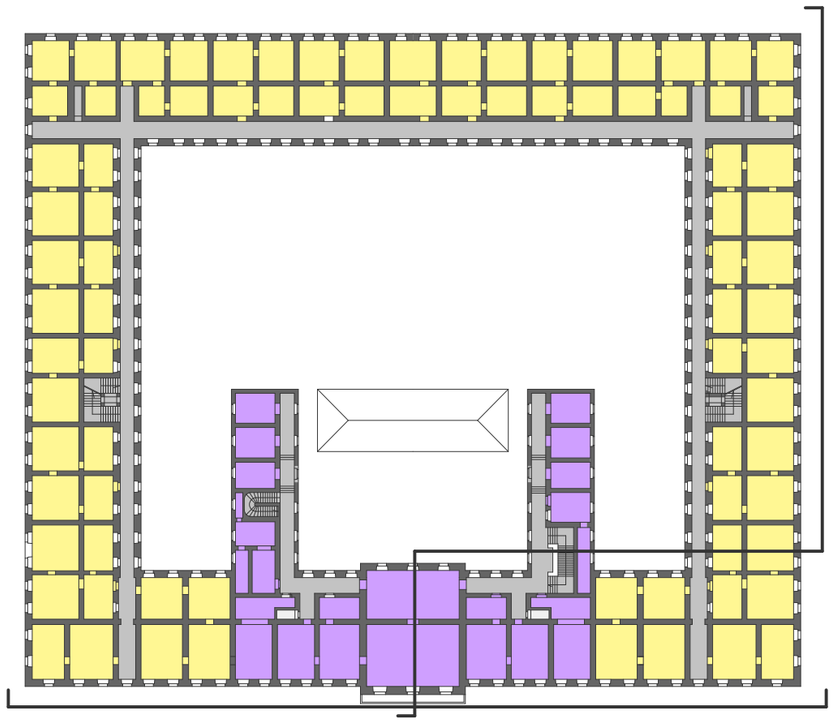

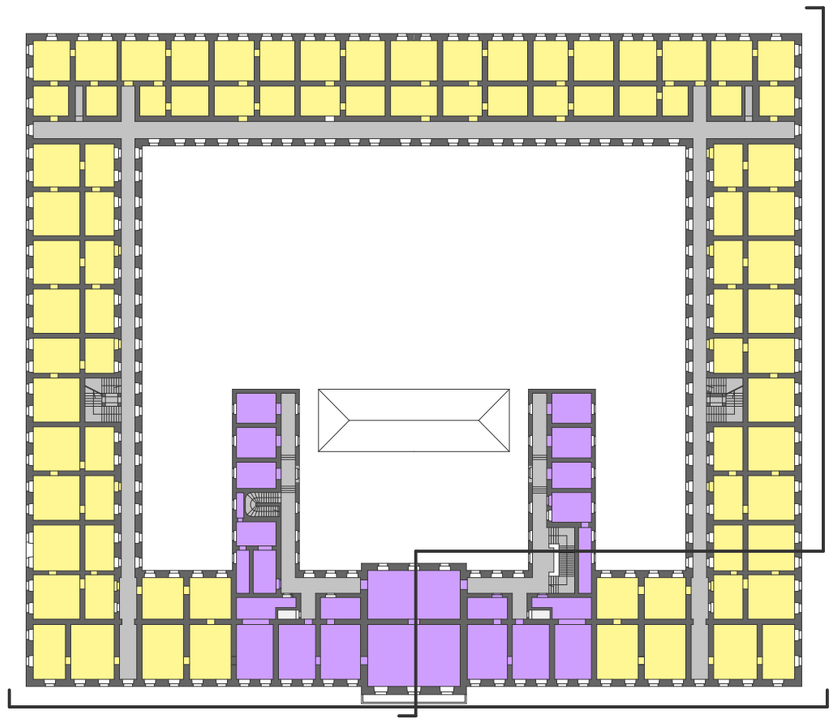

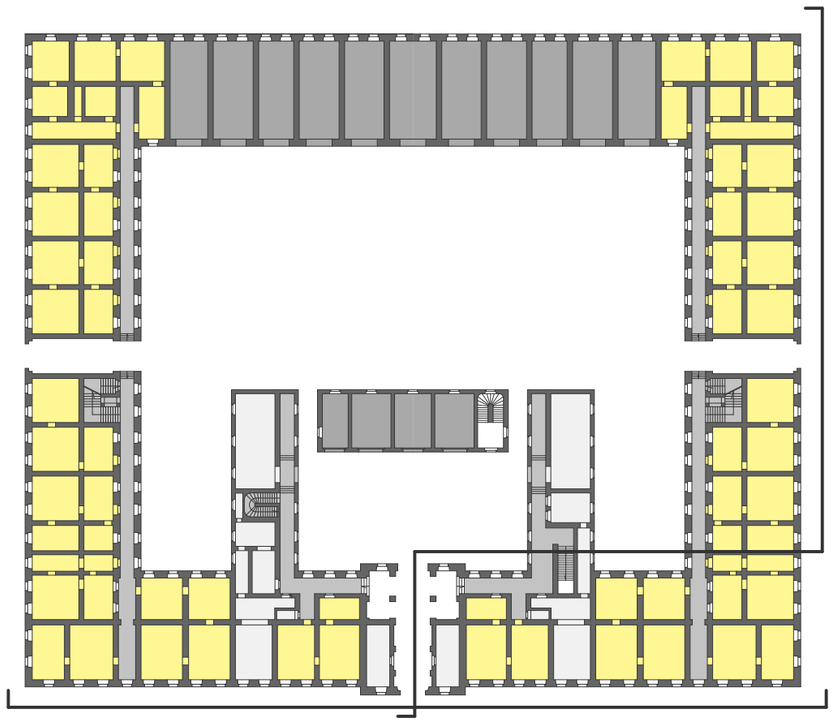

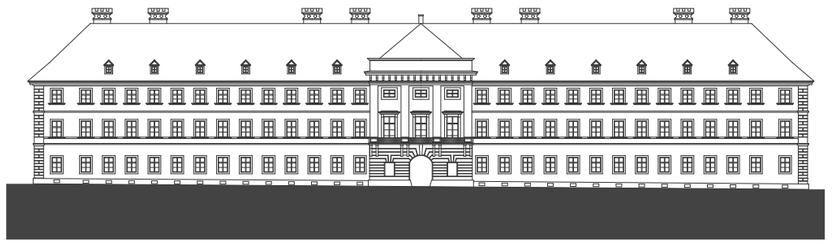

Hlavní strážnice - Hotel

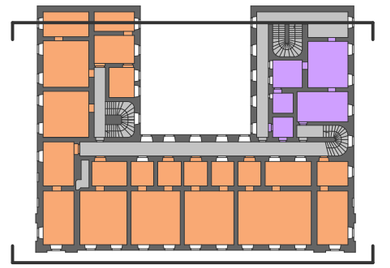

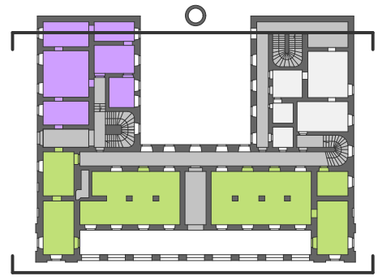

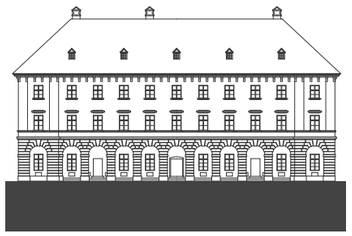

Aprovizační úřad - Senior Park

Převzato z Ateliéru volné zadání pod Doc. Ing.arch. Irenou Šestákovou

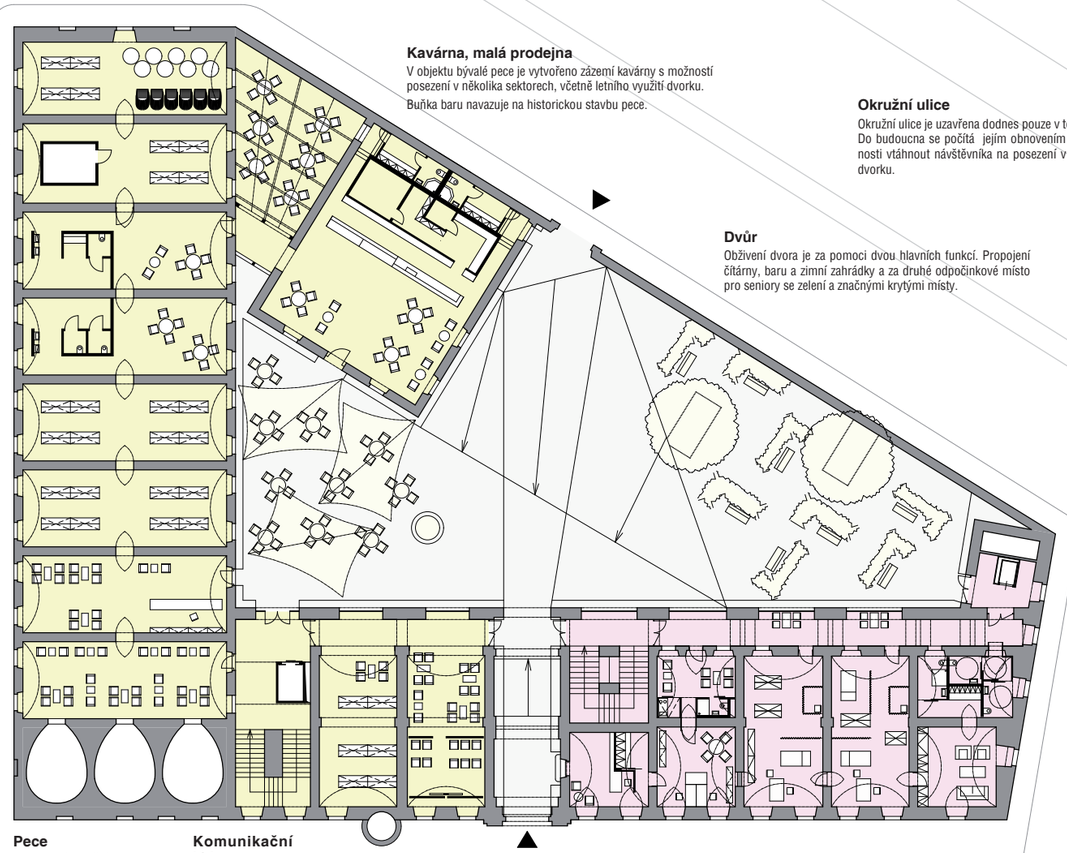

Sklad pro bar
Jedná se pro sklad materiálu potřebného v daném období. Nijak se zde nebudu skladovat potraviny atd.

Záchody
Dostatečná kapacita záchodů s hlavním atributem dostupnosti pohybové méně schopných seniorů.

Knihovna, čítárna, galerie
Možnosti aktivit doplňují tyto funkce přístupné nejen obyvatelům tohoto centra.

Kavárna, malá prodejna
V objektu bývalé pece je vytvořeno zázemí kavárny s možností posezení v několika sektorech, včetně letního využití dvorku.
Buňka baru navazuje na historickou stavbu pece.

Okružní ulice
Okružní ulice je uzavřena dodnes pouze v tomto místě. Do budoucna se počítá jejím obnovením a tím možnosti vtáhnout návštěvníka na posezení v kavárně na dvorku.

Dvůr
Oživení dvora je za pomoci dvou hlavních funkcí. Propojení čítárny, baru a zimní zahrádky a za druhé odpočinkové místo pro seniory se zelení a značnými krytými místy.

Komunikační jádro
Tento výtah zde je umístěn dodatečně a je využito staré záchodové šachty - je pouze pro obsluhu residentů.

Pece
Dochované funkční pece.

Komunikační jádro
Schodiště a výtah propojují všechna patra objektu.

Sesterna
Hlavní sesterna se skladem všech potřebných materiálů.

Kaplička
Veřejná společenská místnost na střetávání s rodinou atd. a vytvoření v závěru místnosti kaple.

Infocentrum
Infocentrum k objektu a aktivitám v něm, včetně prvotního kontaktu s budoucími obyvateli.

Vedení objektu
Kancelář s čekárnou a zázemím vedení objektu po administrativní části.

Ordinace
Ordinace jak pro stálého doktora, tak i pro dojíždějící specialisty. Zázemí včetně kompletní hygieny, které využívají i sestry doktorů.

Parčík
V rámci regenerace objektu, projde opravou i tento park se sochou Josefa II. a tím i vytvoření dalšího pobytového místa pro seniory.

Parkoviště
Díky dostatečnému nástupovému prostoru před objektem, je vytvořeno kapacitní parkovací stání, kde hraje nadpočetní roly využití stání pro imobilní.

Zeleň
Obnovou parčíku bude i nová výsadba listnatých dřevin, které zde dříve stály. Bohužel se postupem času nahradily za jehličnany.

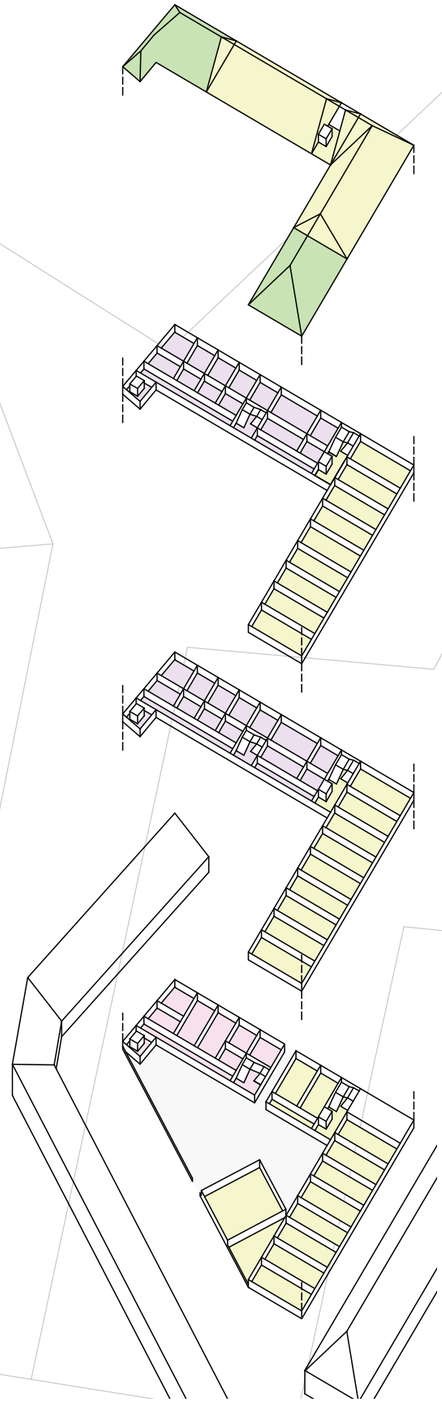

Koncept designu

Objekt aprovizačního úřadu je velmi zachovalým prvkem z období pevnosti Josefov. Svou pozicí ve městě - v blízkosti turistických cílů, vstupů do parku, krajní části města, dochozí vzdálenosti do centra a linky dopravců, blízkosti restauračních a dalších provozů je nejvhodnějším kandidátem na takovou, či obdobnou funkci. Uvažuje se o bodu, odkud budou vycházet určité skupiny, či jsem naopak budou docházet.

Obnovení okružní ulice tak umožní filtraci lidí po celém objemu a nalákání na přidružené funkce jiným skupinám.

Celý objekt je díky tomuto faktu přizpůsoben a rozdělen na dvě části - soukromou a veřejnou.

Soukromá část obsahuje hlavně v druhém a třetím nadzemním podlaží bydlení. Přízemí slouží jako zázemí pro administrativu objektu, lékaře - specialisty, tak i všeobecné a příslušné sklady. Pro potřebu hlavně bydlení slouží schodiště v tomto sektoru a přidaný výtah v bývalé záchodové šachtě.

Druhý **sektor, veřejný,** je myšlen i pro „domácí". Jedná se o vytvoření v prostoru sýpky (skladového křídla) centra, které bude poskytovat službu i seniorům schopných být doma. Tyto aktivity jsou podpořené i skutečností, že je mohou využívat v určité míře i lidé jiných věkových skupin. V přízemí je vytvořena čítárna, knihovna, galerie kolem prostoru zachovalých pecí. Toto místo je adaptibilní a nebrání se možným změnám, popřípadě prostoru pro pečení chleba. Navazuje samostatný objekt bývalé pece, která zde již není a hmotu připomíná objem pultu kavárny, malé prodejny. Kavárna se otvírá jak do prostoru přístavby, tak k příslušné části dvora. Tato funkce je zde i z důvodu nedostatku kvalitní pohoštění pro turisty, tím i možnosti dalšího napojení cizího elementu do centra.

Druhé patro sýpek slouží jako zázemí pro různé terapie - hlavně se jedná o rehabilitace, masáže, hydroterapie a i solná jeskyně.

Třetí patro veřejné části je využito pro funkce rukodělných činností - keramika, vyšívání, malba - díky svému charakteru objektu je možné zde vytvořit i workshopy s rozdílnými náplněmi a prezentace se může odehrávat ve společných prostorách velké, či malých posluchárén. V poslední době je celkem běžným jevem práce seniorů na počítačích a internetu. Zde jsou pro tento účel vybudovány buňky počítačové techniky. Prostor třetího patra pro tyto funkce byl vybrán se zřetelem na zachovalé prostory včetně výdřev sýpky.

Pohyb je neoddělitelným prvkem pro plnohodnotný život. Krásné prostory krovové soustavy tak umožňují vybudování tělocvičny, tanečního sálu, nezvykle v **podkroví.**

Pro komunikaci zde slouží opět samostatné schodiště a výtah. Také slouží jako propojovací článek mezi prostory veřejnými a soukromými.

Po stránce konceptu zásahů do objektu byl vybrán šetrný postup vkládání **buněk,** či jejich částí, které svým charakterem a postupnou modelací, při zachování plné funkčnosti a jednoduchosti, vytvářejí zajímavé scénografické dojmy - otevření prostoru až do kleneb, stěsnění do malého krčku a pak velkorysé prostory sýpek atd.

Pro seniory a další není potřebná jen tvarová jednoduchost, vše je podpořeno druhým plánem barevné kompozice. Každý z uvedených sektorů je v podlaze vyznačen příslušnou barvu, stěny a stropy jsou bílé, či tónované do šedi. Krom podlahy jsou barevně, vždy stejně pojaty např. buňky hygieny, kuchyněk, rehabilitací atd.

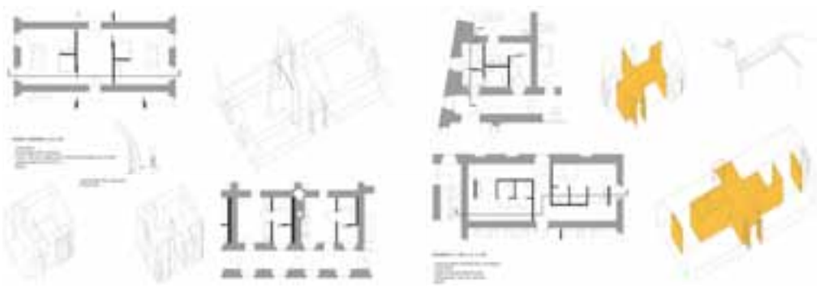

2.NP

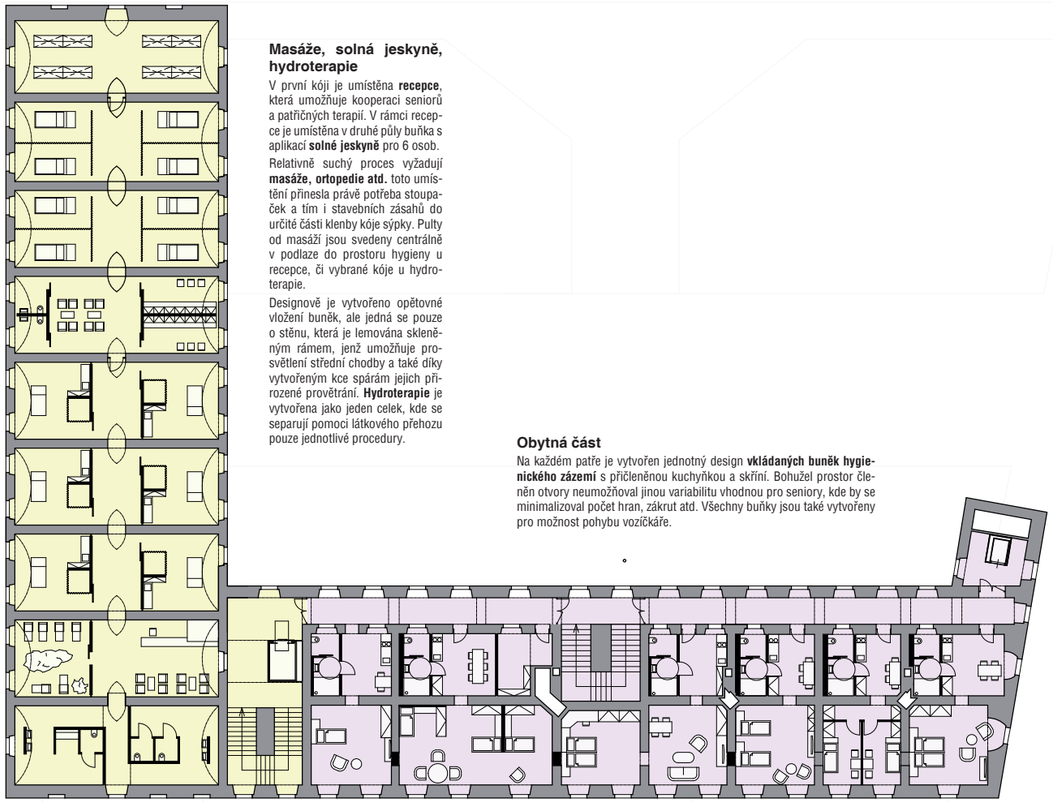

Masáže, solná jeskyně, hydroterapie

V první kóji je umístěna **recepce**, která umožňuje kooperaci seniorů a patřičných terapií. V rámci recepce je umístěna v druhé půly buňka s aplikací **solné jeskyně** pro 6 osob.

Relativně suchý proces vyžadují **masáže, ortopedie atd.** toto umístění přinesla právě potřeba stoupaček a tím i stavebních zásahů do určité části klenby kóje sýpky. Pulty od masáží jsou svedeny centrálně v podlaze do prostoru hygieny u recepce, či vybrané kóje u hydroterapie.

Designově je vytvořeno opětovné vložení buněk, ale jedná se pouze o stěnu, která je lemována skleněným rámem, jenž umožňuje prosvětlení střední chodby a také díky vytvořeným kce spárám jejich přirozené provětrání. **Hydroterapie** je vytvořena jako jeden celek, kde se separují pomoci látkového přehozu pouze jednotlivé procedury.

Obytná část

Na každém patře je vytvořen jednotný design **vkládaných buněk hygienického zázemí** s přičleněnou kuchyňkou a skříní. Bohužel prostor členěn otvory neumožňoval jinou variabilitu vhodnou pro seniory, kde by se minimalizoval počet hran, zákrut atd. Všechny buňky jsou také vytvořeny pro možnost pohybu vozíčkáře.

Půda

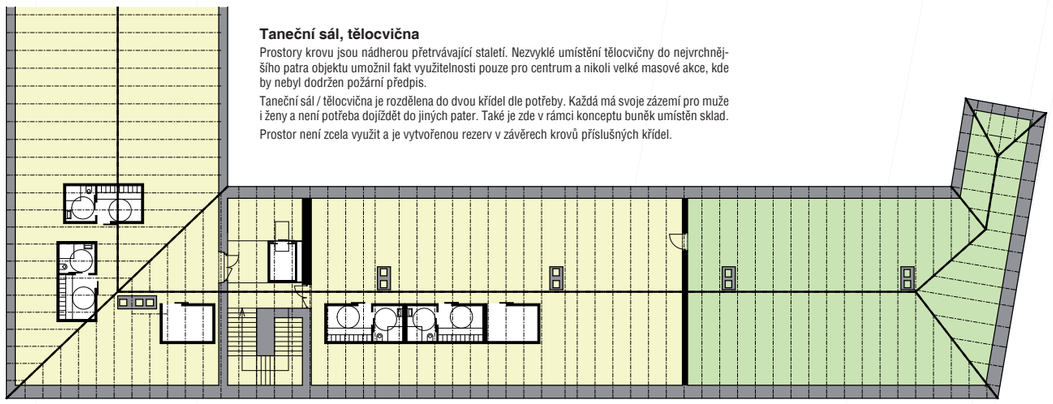

Taneční sál, tělocvična

Prostory krovu jsou nádherou přetrvávající staletí. Nezvyklé umístění tělocvičny do nejvrchnějšího patra objektu umožnil fakt využitelnosti pouze pro centrum a nikoli velké masové akce, kde by nebyl dodržen požární předpis.

Taneční sál / tělocvična je rozdělena do dvou křídel dle potřeby. Každá má svoje zázemí pro muže i ženy a není potřeba dojíždět do jiných pater. Také je zde v rámci konceptu buněk umístěn sklad.

Prostor není zcela využit a je vytvořenou rezerv v závěrech krovů příslušných křídel.

1.PP

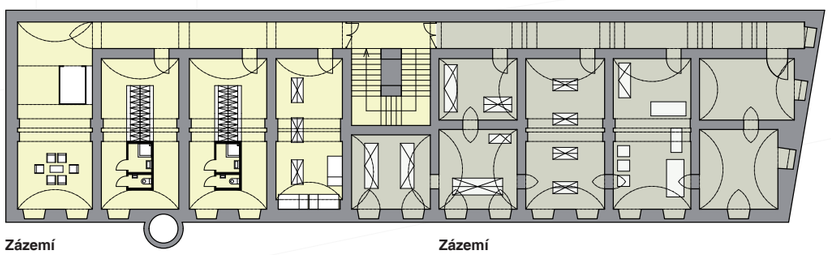

Zázemí

V suterénu je vytvořeno zázemí všech pracovníků pracujících jak ve veřejné, tak i soukromé části. Také je zde umístěna kuřácká a odpočinková separovaná prostora u výtahu a potřebné zázemí po stránce technologií potřebných k provozu.

Zázemí

Centralizované je i technologické zázemí, které obsahuje kotelnu, myčky a různě potřebné prvky pro chod domova a centra celkově. Je zde umístěna také márnice.

3.NP

Posluchárny, dílny, učebny

Třetí patro je vytvořeno na obdobném principu vkládáním buněk. Design s proskleným límcem zůstává stejný, zde se mění jen potřeba oken, které umožní nahlédnout do dané kóje.

Posluchárna zcela vzadu je brána jako společný prostor pro shromažďování a její kapacita je průměrem 30 osob.

Menší posluchárny, spíše učebny pojmou do 10 osob maximum.

Učebny slouží také pro další vzdělávání seniorů a dalších v nejrůznějších směrech. Učebna je variabilní a základem je multimediální zařízení, které dokáže zpracovat i senioři.

Počítačové učebny jsou v dnešní době neoddělitelnou součástí a mohou tak více propojovat seniory s okolním světem.

Rukodělné dílny jsou brány jako jednotlivé ateliéry, které umožňují dle libosti měnit náplň. Základem pro hmatovou terapii je práce s materiály - keramika, dřevo.... Je zde možnost i práce paličkování, malby, písně atd.

Obytná část

Díky rozmanitosti bytových jednotek je možnost i určité míry **variability osazení** seniory. Dostaneme se od počtu minimálně 12 osob (jedna osoba na pokoj) až k hodnotě 26 osob (dvě osoby na pokoj). Na projektu jsou znázorněny možné variace od jednotlivce, přes tří-členný pokoj, dvojice dohromady, či zvlášť, až po manželský pár.

Každé patro má také prostor zázemí sester, jinak hlavní místnost mají v přízemí.

Řez - pohled z parku na čelní křídlo

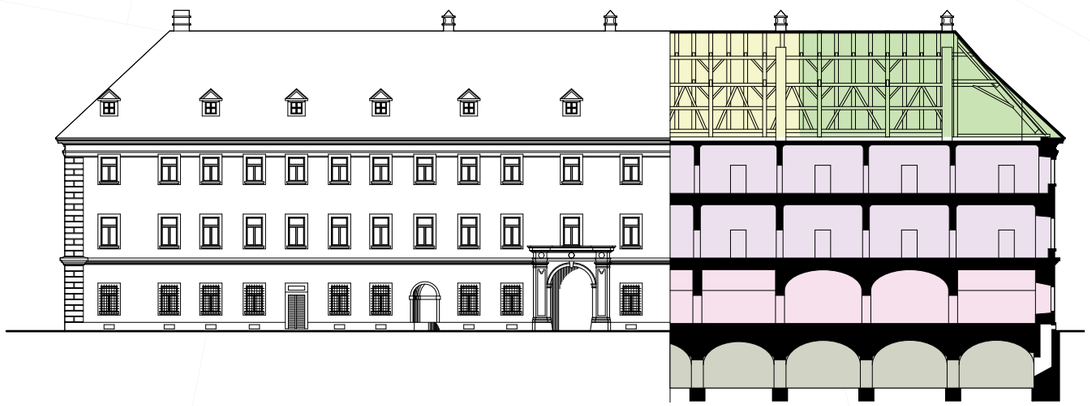

Řez - pohled ze dvora na čelní křídlo

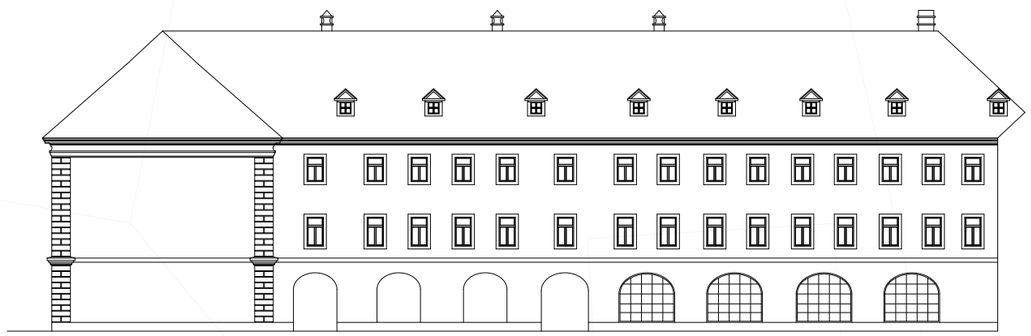

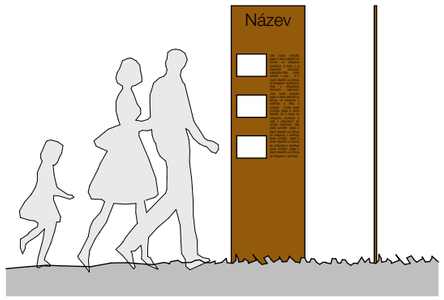
Název

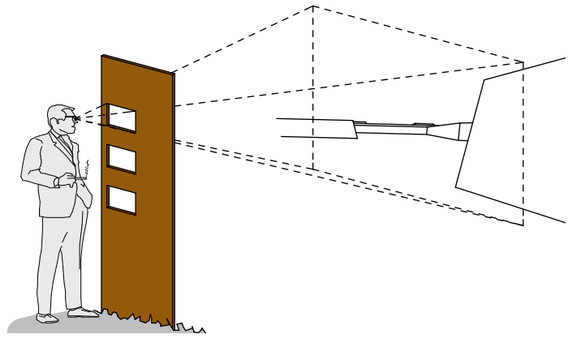

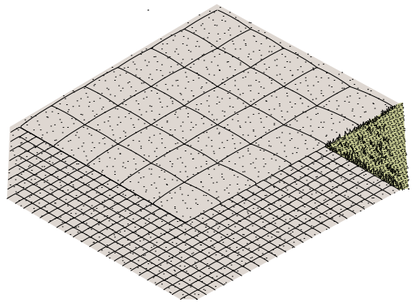

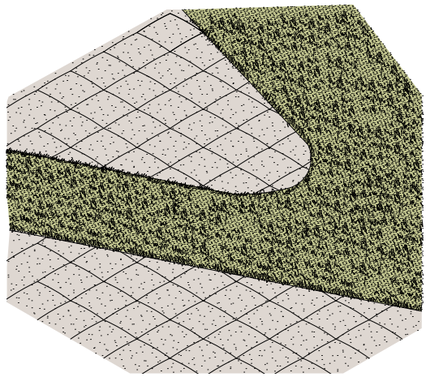

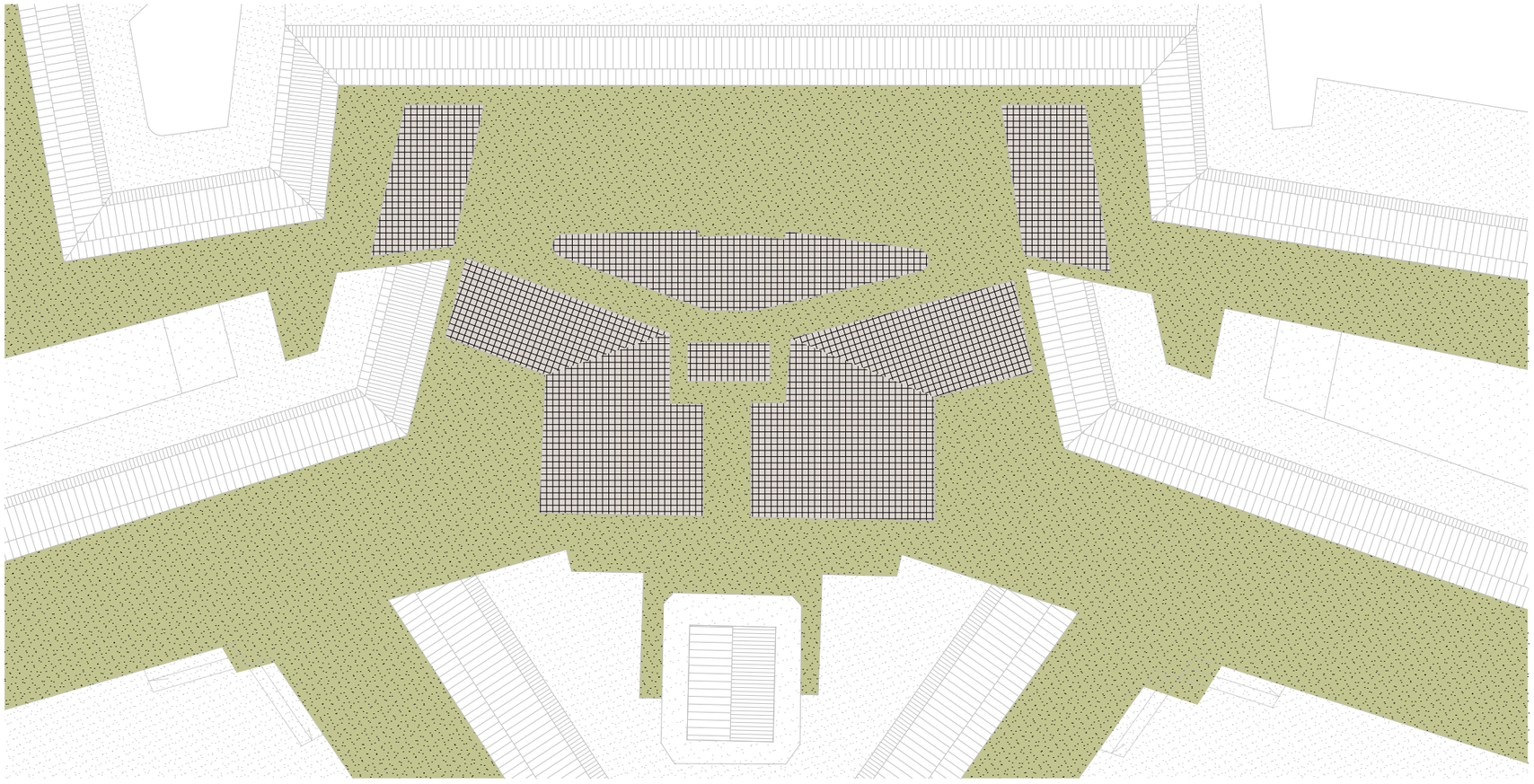

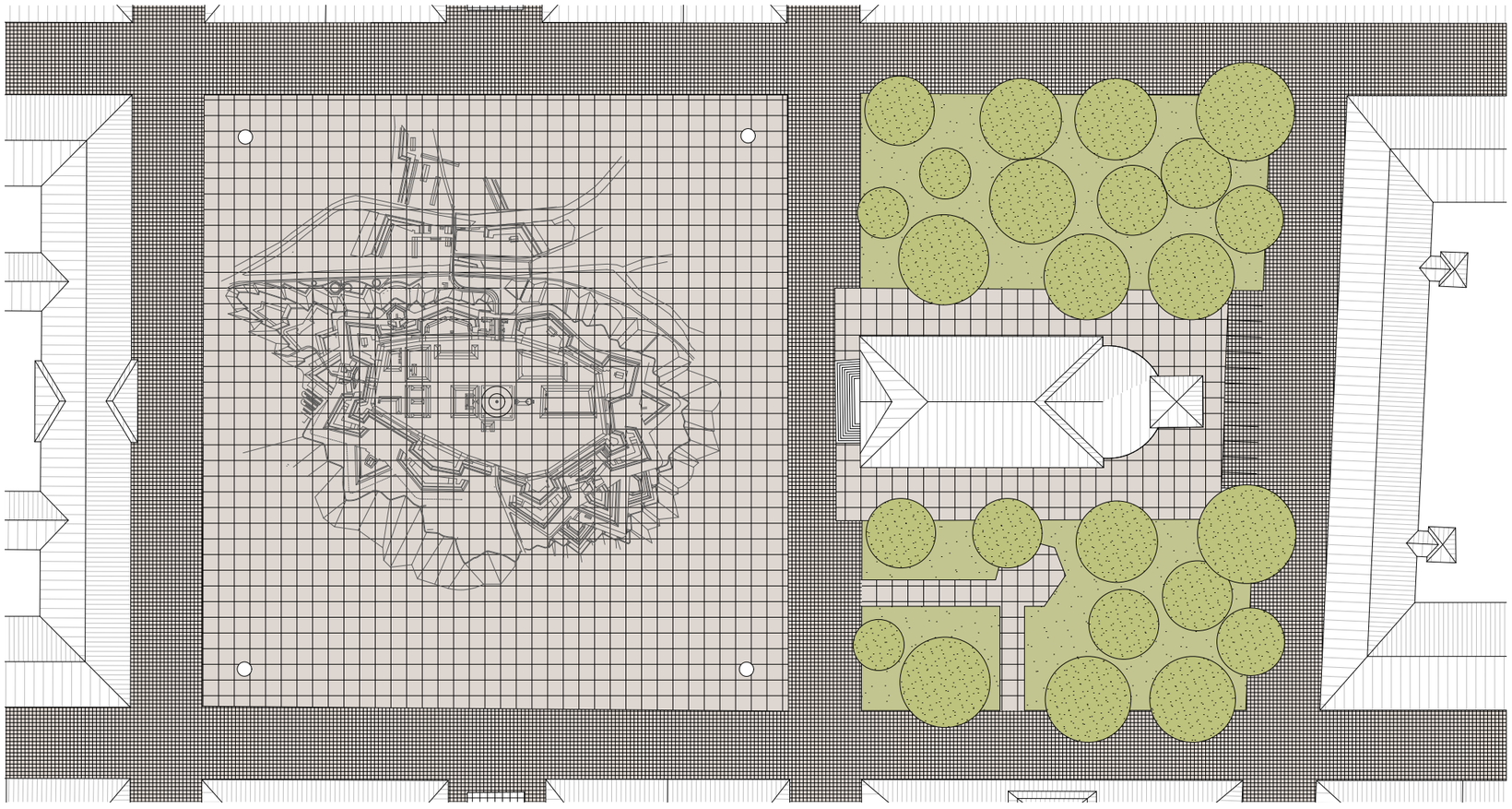

Areál Ravelinu No. XIV - Historický areál
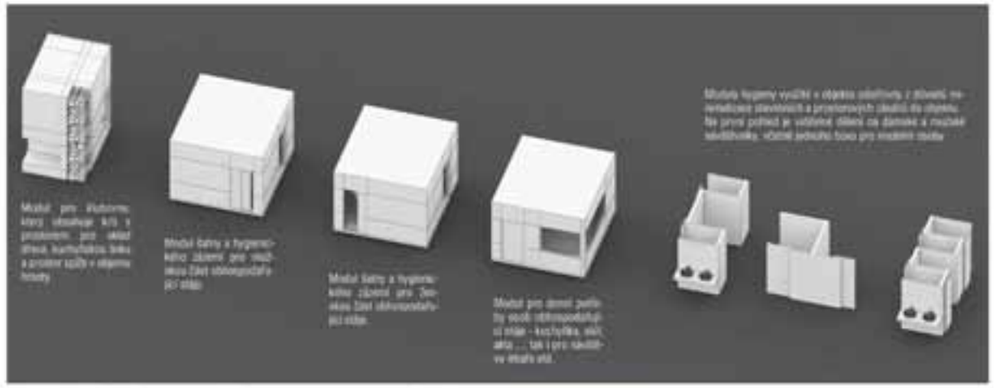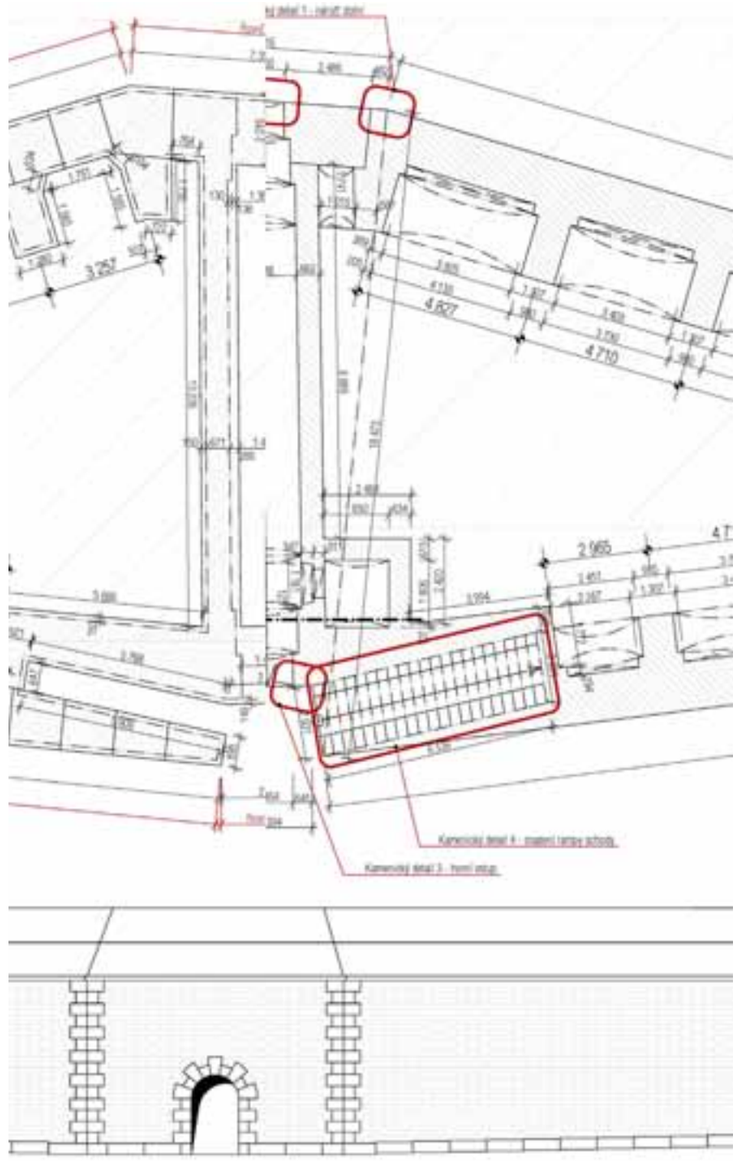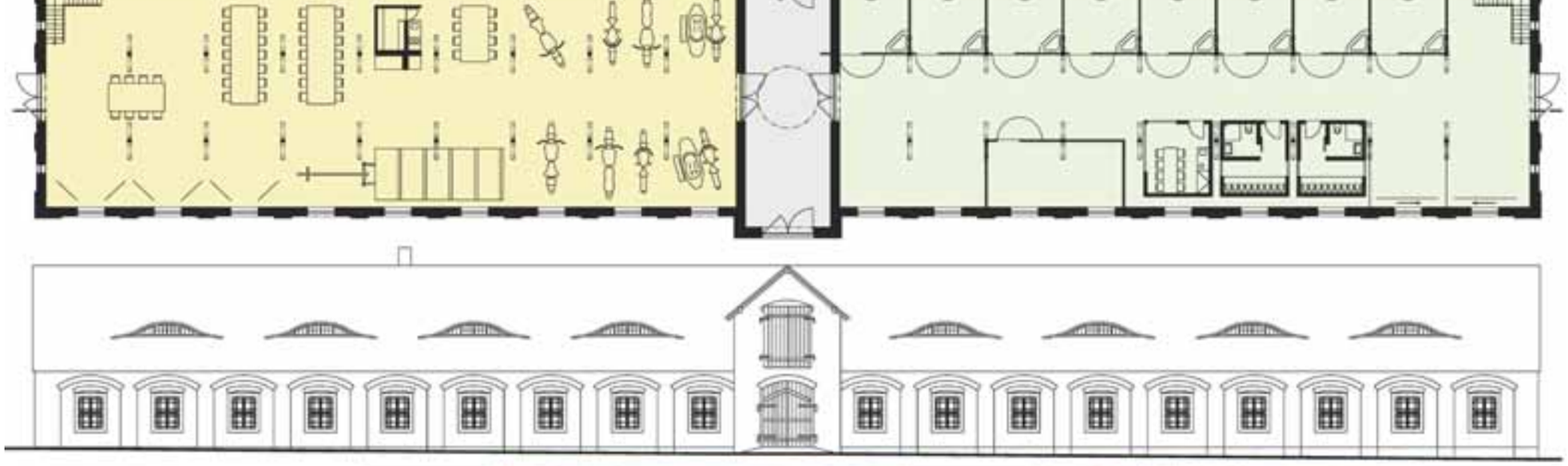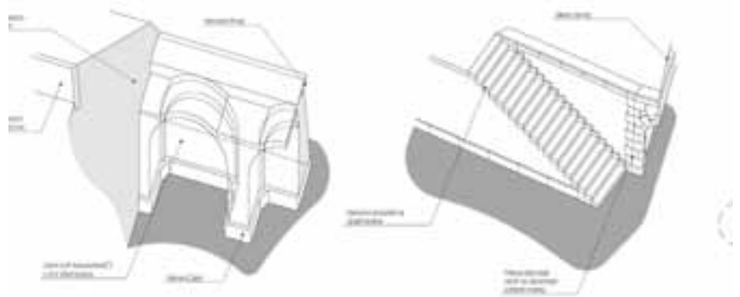
Převzato z Ateliéru konstrukčního pod Prof. Ing.arch. Akad.arch. Václavem Girsou